

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ALAN GEZİSİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI**

AKKIZ ŞENGÜL

Denizli-2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ALAN GEZİSİ HAKKINDAKİ
GÖRÜŞLERİ VE UYGULAMALARI**

AKKIZ ŞENGÜL

Danışman

Doç. Dr. Fatma Nilgün CEVHER KALBURAN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Akkız ŞENGÜL

ÖZET

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezisi Hakkındaki Görüşleri ve Uygulamaları

ŞENGÜL, Akkız

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Temel Eğitim Anabilim Dalı

Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Fatma Nilgün CEVHER KALBURAN

Ocak 2022, 56 sayfa

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşleri ve uygulamalarının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma modellerinden durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmıştır. 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmeni araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırma verileri içerik analizi yapılarak çözümlenmiştir. Araştırma verilerinin analiziyle elde edilen sonuçlara göre “okul öncesi öğretmenlerinin alan gezilerine yönelik algıları”, “alan gezilerinde planlama-uygulama-değerlendirme süreçleri”, “alan gezilerinin çocuklara faydası”, “alan gezilerinde okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları güçlükler ve bunlara yönelik geliştirdikleri çözümler” olmak üzere dört tema belirlenmiştir. Araştırma bulguları bu temalar doğrultusunda tartışılmıştır.

Çalışmanın amacı kapsamında, okul öncesi öğretmenleri gezi alanlarının çocuklar için öğretici olma, tehlike barındırmama ve güvenli olma gibi kriterlere göre alanları tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin alan gezisi düzenleme sıklığına yönelik bulgulardan bazı öğretmenlerin aylık, bazılarının dönemlik, bazılarının ise yıllık planlama yaptığına ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı gezi sırasında yetişkinlerin desteğine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin alan gezisi algısının çocuk öğrenmesi ve gelişimine odaklı geliştiği ve ayrıca gezi alanlarının özelliklerine bağlı olarak geliştiği sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin gezi öncesi hazırlık ve planlama çalışmaları içerisinde hem prosedürel hazırlıklar ve planlamalar hem de çocukları alan gezisi sürecine hazırlama faaliyetlerinin yer aldığına ulaşılmıştır. Gezi sırasında çocukların aktif olarak katılım sağladıkları etkinliklerin, gezi sonrasında ise çeşitli değerlendirme etkinliklerinin

yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin alan gezilerinin çocuklara grup sorumluluğu, birlikte hareket etme, olumlu bağlılık geliştirme, iletişim ve iş birliği geliştirme, grup aidiyeti, sosyalleşme, kurallara uyma gibi toplu yaşama uygun değerler ve becerileri geliştirdiklerini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi dönem, alan gezisi, öğretmen görüşleri, öğretmen uygulamaları.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYANNAMESİ	iv
ÖZET	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1.Problem Cümlesi	2
1.1.2.Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	2
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	3
1.5. Sayıtları	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Okul Öncesi Eğitimde Alan Gezisi	5
2.2. Alan Gezisinin Faydaları	6
2.3. Alan Gezisi Türleri.....	7
2.4. Alan Gezilerinde Öğretmenin Rolü	9
İlgili Araştırmalar	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM.....	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Çalışma Grubu	14
3.3. Veri Toplama Aracı	15
3.4. Veri Toplama Süreci	16
3.5. Verilerin Analizi	16

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR	18
4.1. Betimsel Bulgular.....	18
4.1.1. Alan Gezisi Düzenlenen Yerlere Yönelik Bulgular	18
4.1.2. Alan Gezisi Düzenleme Sıklığı ve Dikkate Alınan Durumlar	20
4.1.3. Alan Gezilerinde Öğretmene Yardımcı Olan Kişiler	20
4.2. Temalar	22
4.2.1. Tema 1: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezilerine Yönelik Algıları	22
4.2.2. Tema 2: Alan Gezilerinde Planlama-Uygulama-Değerlendirme Süreçleri.....	24
4.2.3. Tema 3: Alan Gezilerinin Çocuklara Faydası	29
4.2.4. Tema 4: Alan Gezilerinde Okul Öncesi Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Bunlara Yönelik Geliştirdikleri Çözümler	32
BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	34
5.1 Tartışma ve Sonuç.....	34
5.2 Öneriler	39
KAYNAKÇA.....	41
EKLER.....	43
Ek-1 Etik Kurul Kararı.....	43
Ek-2 Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilik Onay Yazısı	44
Ek-3 Katılım Kabul Formu	45
ÖZGEÇMİŞ	46

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. <i>Katılımcıların Demografik Bilgileri</i>	14
Tablo 4.1. <i>Alan Gezisi Düzenleme Sıklığı ve Şartları</i>	20
Tablo 4.2. <i>Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisi Algıları</i>	22
Tablo 4.3. <i>Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisine Yönelik Planlama-Uygulama-Değerlendirme Etkinlikleri</i>	25
Tablo 4.4. <i>Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisi Sürecinde Yaşadıkları Güçlükler ve Bunlara Yönelik Geliştirdikleri Çözümler</i>	32

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 4.1.</i> Alan gezisi düzenlenen yerler ve özellikleri	19
<i>Şekil 4.2.</i> Alan gezilerinde yardımcı kişiler ve destek oldukları durumlar	21
<i>Şekil 4.3.</i> Okul öncesi öğretmenlerin ideal alan gezisi algıları	24
<i>Şekil 4.4.</i> Gezi öncesi öğretmenlerin gerçekleştirdiği prosedürler	28
<i>Şekil 4.5.</i> Alan gezilerinin çocuklara faydası.....	30

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Çocukların öğrenmek ve keşfetmek için doğal bir eğilimleri vardır. Öğrenme çok erken yaşlarda başlar ve hayat boyu devam eder. Çocuklar dünyaya geldikleri ilk andan itibaren, daha okula başlamadan çok önce öğrenmek ve keşfetmek için büyük bir heves duyarlar: etkin bir şekilde çevrelerini keşfederler, iletişim kurmayı öğrenirler ve çevrelerinde gördükleri şeylere dair fikirler oluşturmaya başlarlar (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013). Bu yönde çocukların bulunduğu ortamlar çeşitli fikirler oluşturabilmesine olanak sağlayacak zenginlikte düzenlenmelidir. Özellikle okul öncesi eğitimde çocukların ezberden uzak olduğu, yaparak yaşayarak öğrendiği, çevresindeki kurumlarla ve kişilerle etkileşime geçtiği öğrenme ortamları hazırlanarak çocuk merkezli bir ortam sağlanmalıdır. Bu bağlamda okul öncesi eğitim programında yer alan alan gezisi etkinlikleri önem kazanmaktadır. Özenle hazırlanan, çocukların ilgisi yönünde planlanan ve çeşitli etkinliklerle desteklenen alan gezileri çocuklara zengin yaşantılar ve deneyimler kazandırmaktadır. Alan gezileri çocuklara ilk elden deneyim fırsatı sunarak bütün duyuyla öğrenme, sosyal ve kişisel becerilerinde gelişim, duyuşsal ve duyuşsal becerilerine yönelik özel faydalar sağlamaktadır (Kızıltaş ve Sak, 2018). Alan gezileri öğrenilen kavramların genişletilmesinde ve öğrenmeye ilişkin motivasyonun sağlanmasında öğretici; bireyin çevreyle olan ilişkisinin artmasını sağlamasında sosyal; mağarayı gezme, dağa tırmanma gibi etkinlikler ile de macera yönleri bulunmaktadır (Tortop, 2013).

Alan gezilerinin en önemli unsurlarından biri öğretmenlerdir. Öğretmenlerin alan gezisi düzenlenecek olan ortamı tanınması, çocukları konuya ve ortama yönlendirmesi, ziyaret öncesi etkinlikler planlaması, gezi esnasında çocukların araştırma ve keşfetmelerine zaman tanınması, alan gezisi deneyimini pekiştirmesi, çocukların paylaşım ve geribildirim yapmalarına fırsat sunması, gezi sonrası etkinlikler planlaması ve yürütmesi gerekmektedir. Alan gezisinin etkililiğinin en üst düzeye çıkarılması ve amacına ulaşması için öğretmenin alan gezisi öncesinde çocukları hazırlaması, gezi sonrası etkinlikler ile de bağlantı kurması gerekmektedir. Konu ile ilgili literatür incelendiğinde ideal bir alan gezisinin, gezi öncesi, gezi sırası ve gezi sonrası şeklinde planlanarak bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerektiği görülmüştür. Alan gezisi ancak bütüncül bir şekilde ele alınması ile hedeflenen kazanımlara ulaşılabilen bir etkinliktir. Ayrıca öğretmenlere sorumluluk yükleyen, yasal sorumluluğu fazla olan ve iyi planlanmadığı durumlarda

başarısızlıkla sonuçlanan bir etkinliktir. Bu açıdan okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi etkinliklerine bakış açısı, etkinlik ile ilgili bilgi düzeyleri, etkinlikleri düzenleme şekilleri ve ulaşmak istedikleri kazanımların detaylı bir şekilde incelenmesi oldukça önemlidir (Tutkun, Aydın Kılıç, Balcı ve Kök, 2019). Okul öncesi dönemde alan gezileri ile ilgili yapılan çalışmaların az sayıda olması açısından bu çalışmanın alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu açıdan yapılan araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşlerini ve uygulamalarını ele almak amacıyla yapılmıştır.

1.1.1. Problem Cümlesi

Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşleri ve uygulamaları nasıldır?

1.1.2. Alt Problemler

- Okul öncesi öğretmenleri programlarında hangi alan gezisi türlerine yer vermektedir?
- Okul öncesi öğretmenleri programlarında alan gezilerine ne sıklıkta yer vermektedirler?
- Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi öncesi-sırası-sonrası uygulamaları nasıldır?
- Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezilerinin yararları ile ilgili görüşleri nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi ile ilgili yaşadıkları zorluklar nelerdir?
- Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi ile ilgili yaşadıkları zorluklara yönelik çözümler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, erken çocukluk döneminde uygulanan alan gezisi çalışmalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini ve uygulamalarını incelemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönemde çocuklar birincil yoldan edindikleri bilgileri daha kolay öğrenebilmektedirler. Çocukların birebir ortamı görmesi ve yaşantılar edinmesi, yaşadıkları çevreyi daha iyi tanımalarına ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirmelerine olanak tanımaktadır. Alan gezilerinde çocukların gözlem yapmaları, yaşadıkları çevreyi daha yakından tanımaları, sınıf içinde öğrenilen bilgilerin sınıf dışı ortamlar ile pekiştirilmesini sağlamaktadır (Demir, 2007). Okul öncesi dönemde çocukların yaparak yaşayarak

öğrenmelerini, gerçek yaşantılar edinmelerini sağlamak için alan gezilerinin artırılması gerekmektedir. Birçok gelişim alanına katkı sağlayan alan gezileri hakkında okul öncesi öğretmenlerinin tutum, davranış ve görüşleri büyük öneme sahiptir.

Alan gezisi düzenlenen alanlar daha çok park, bahçeler, bilim alanları, müzeler, hastane, postane, itfaiye, kütüphane, bilim merkezleri gibi farklılıklar göstermektedir. Bu tür alanları çocukların zaten bildikleri ve gittikleri düşünülse de çocukların planlı olarak bir rehber eşliğinde ziyaret etmesi öğrenme açısından daha etkili olmaktadır (Demir, 2007). Alan gezileri düzenlenen alanlar çocukların o alanda daha derinlemesine bilgiler edinmesini ve o yöne doğru ilgi duymasını sağlamaktadır. Sadece bu alanlarla kalmayıp gidilmesi zor olan alanların ise sınıf ortamında sanal geziler düzenlenerek çocukların deneyimlemesi sağlanabilir. Çocukların dikkatini oldukça çeken gezegenler, güneş sistemi, uzay gibi çok soyut olan kavramların öğretilmesinde ise planetaryumların kullanıldığı görülmektedir. Çocukların soyut kavramları daha rahat kavrayabilmeleri ve çok boyutlu düşünebilmemeleri açısından bu tarz gezilerin düzenlenmesi de önem arz etmektedir. Böylece çocuklar bu alanda zihinlerinde canlandıramadıkları bilgileri daha kolay ve kalıcı bir şekilde öğrenebilmektedir (Bozdoğan ve Ustaoglu, 2016).

Çoğu okul öncesi öğretmenin ve diğer branş öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde alan gezisi etkinliklerini çok faydalı bulduğu ve kalıcı öğrenmeler sağladığı yönünde olmaktadır. Bu görüşlere rağmen alan gezisi uygulama açısından oldukça eksikliklerin olduğu görülmektedir (Ay, Anagün ve Demir, 2015). Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin alan gezilerine yönelik algıları, hangi alanlara gezi düzenledikleri, alan gezisi süreçleri, alan gezileri öncesinde ve sırasında yaşadıkları zorluklar ve alan gezilerinin faydaları belirlenecektir. Böylelikle neler yapılabileceği yönünde öneriler sunulabilecektir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Denizli ilinde yer alan Millî Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan toplam 20 okul öncesi öğretmeni ile sınırlandırılmıştır. Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verdikleri cevaplar, bu öğretmenlerin görüşleri ve ilgili literatür ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara samimi cevaplar verdiği var sayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Alan Gezisi: Çocukların çevrelerini tanımalarını, gözlem yapmalarını, birinci elden bilgiler edinmelerini, tüm duyuları ile öğrenmelerini, gruba ait olma bilincini, birlikte hareket etmeyi, gözlemlerden sonuçlar çıkarmayı, problem çözmeyi, çevreyi ve doğayı korumayı öğrenmelerini sağlayan bir etkinliktir (MEB, 2013). Çocuklar geziler sayesinde koklayarak, tadarak, görerek, dokunarak, işiterek yani tüm duyu organlarını kullanarak öğrenirler. Her bilgiyi doğadan birebir yaşantılar yolu ile edinirler. Çevresini tanıma ve o çevreye ait olma becerileri gelişir. Alan gezileri ile çocuklar yaşadıkları çevrenin kültürünü, tarihini, yöresel özelliklerini fark eder (Duran ve Barut, 2019). Alan gezileri çocukların yer, yön, mekan ve harita gibi kavramları kazanmasına yardım eder. Çocukların yetişkin hayatındaki merak ettiklerini öğrenmesini, iş hayatı ile ilgili bilgiler edinmesini sağlar. Yetişkinler ile daha çok iletişime geçerek çocukların sosyalleşmesine destek sağlar (Seefeldt, Castle, ve Falconer, 2015).

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Okul Öncesi Eğitimde Alan Gezisi

Okul öncesi eğitiminde alan gezileri, yalnızca fen öğretimiyle sınırlandırılmamalıdır. Çocukların problem çözme, buldukları çevreyi tanıma, araştırma, olayı yerinde gözlemleyerek doğrudan ve anlamlı öğrenme gereksinimlerini karşılama amacını taşımaktadır (MEB, 2013). Okul öncesi eğitim çağındaki çocukların en iyi eğitim ortamı biçimsel olmayan ve en doğal öğrenme şekilleri ise kendi kendine araştırma ve keşfetmedir. Alan gezisi, sınıf duvarlarını genişleterek çocuklara sınıf deneyimi dışında, hayatı doğrudan öğrenmeleri için zengin bir ortam sunmaktır. Yapılan araştırmalar okul ortamı dışında sunulan alan gezileri etkinliklerinin zengin öğretim kaynakları olmasının yanı sıra öğrenmeyi daha verimli ve kalıcı hale getirdiğini ortaya koymaktadır (Erata, 2018)

Alan Gezileri; “çocukların araştırma yapma, problem çözme ve olayı yerinde gözleme yolu ile doğrudan ve anlamlı öğrenme gereksinimlerini karşılama amacı taşımaktadır. Yalnızca fen eğitimi etkinlikleri kapsamında düşünülmemesi gerekir. Bu geziler bir yandan çocukların yaşadıkları çevreyi tanımalarına, bir yandan da eğitim programına alınan kazanımlara ulaşmalarına ve kavramları öğrenmelerine ortam hazırlayan etkinliklerdir.

Örnek etkinlikler: Çocukların ilgisini çekecek, yöresel, kültürel, mesleki ve güncel önem taşıyan her mekân çocuk için doğal öğrenme alanıdır. İçinde bulunulan yöredeki tarihi bir yer, müze, bir ressamın sanat atölyesi, matbaa, tarla, bahçe, park ve herhangi bir materyalin, araç veya gercin üretim atölyesi gibi mekanlara alan gezileri düzenlenebilir” (Talim Terbiye’den aktaran Karadeniz, 2012, s.245).

Okul öncesi dönemde alan gezileri çocukların farklı öğrenme yolları buldukları, yaparak yaşayarak öğrenme sağladıkları, farklı kültür ve özellikleri gözlemleyerek içselleştirebildiği bir deneyimdir. Çocuklar öğrendikleri bilgileri sınıf dışı ortamlarda gözlemledikleri durumlar ile bütünleştirerek farklı bakış açıları geliştirebilirler. Öğrendiklerini gerçek yaşama aktarma ve günlük hayatta kullanma becerilerini geliştirdikleri çok önemli bir öğretim yöntemidir. Bu öğretim yönteminin verimli olabilmesi için etkili bir planlama sürecinin olması gerekmektedir (Karaca, Şenol, Akyol ve Can Yaşar, 2018).

Alan gezileri öncesinde öğretmenler mutlaka hazırlık yapmalıdırlar. Gidilecek ortam ile ilgili gerekli olabilecek bütün malzemeleri bulundurmalıdır. Öğretmen çocuklara da gidilecek alan ile ilgili bilgiler vermelidir. Çocuklar gidecekleri yer ile ilgili bilgi sahibi olduklarında daha meraklı ve dikkatli olacaklardır. Böylece gezi sırasında çocukların

eğitsel özellikleri fark etmesi daha kolay sağlanmış olur. Gezi anında fotoğraf çekmek, video kaydı almak çocukların sonrasında gittikleri yerleri hatırlamasına ve dikkat etmedikleri, kaçırdıkları detayları tekrar izlerken fark etmelerine bu yönlerde değerlendirmeler yapmalarını sağlamaktadır (Başal).

Okul öncesi dönemde alan gezileri, öğrenmeye olan ilgiyi artırdığı, olumlu tutum geliştirdiği, çocukların farklı alanlarda da öğrenmeler ve öğrendikleri bilgileri pekiştirdikleri görülmektedir. Okul dışında birçok alanda gerçekleştirilebilen alan gezileri formal eğitime göre daha esnek, dikkat çekici ve eğlencelidir. Diğer etkinliklerde olduğu gibi alan gezileri de bir plan çerçevesinde gerçekleştirilir. Bu aşamalar; etkinlik öncesi hazırlık, etkinliğin uygulanması ve değerlendirmesi olarak belirlenmiştir (Şen, 2019).

2.2. Alan Gezisinin Faydaları

Alan gezisi etkinliklerinin çocuklar üzerinden birçok faydası görülmektedir. Bunlar, fen eğitimini zenginleştirme, doğayı keşfetmeyi artırma, sosyal deneyimler ve eğlenceler, soyut ve karmaşık olgular ile ilgili somut deneyimler sunma olarak sıralanabilir. Ayrıca yapılan araştırmalar sınıf dışı alanlarda sunulan bu etkinliklerin öğrenmeyi daha kalıcı hale getirdiğini ve okuldaki eğitimi desteklediğini ortaya koymaktadır. Çocukların alan gezilerinde sözlü iletişim uygulamaları yaparak sosyal becerilerini de geliştirdikleri görülmektedir. Ayrıca bu tür alan gezilerinde öğretmenlerin de birbirlerinden yeni fikirler, bilgiler öğrenmesine imkân sağladığı, öğretim stratejilerini ve becerilerini arttırarak geliştirdiği görülmektedir (Erata, 2018).

Alan gezileri sayesinde çocuklar birçok deneyimi aynı anda yaşama fırsatı bulurlar. Çocuklar birçok kişi ile iletişime geçerek sosyal yönden gelişirler. Doğada bulunan nesnelere ile sayma, ölçüm yapma, karşılaştırma, benzerliklerini fark etme, küçük ya da büyük olanı bulma gibi farklı matematik etkinlikleri yaparak bilişsel yönden gelişirler. Gezilerin farklı hava durumlarında da tekrarlanması çocukların mevsim, hava durumu, soğuk-sıcak gibi kavramları fark etmelerine ve bu kavramları deneyimleyerek öğrenmelerini sağlar (Başal).

Alan gezileri sayesinde çocuklar, çevrelerini tanır. İlk elden bilgiler edinir. Çocukların bir arada tartışması, gözlem yapması, oyunlar oynaması, problem çözmesi, sorular sorarak yeni fikirler oluşması gibi birçok yönde çocukların gelişmelerini sağlar (Seefeldt ve diğ., 2015).

Alan gezileri çocukların kendi hızlarına göre bilgi edinmelerini destekler ve öğrenmelerini cesaretlendirir. Fen bilimleri, sanat, matematik, sosyal bilimler gibi pek çok

disiplin alanlarında da olumlu katkı sağlayarak eğitimi desteklediği görülmektedir (Saraç, 2017).

Okul öncesi dönemde yapılan müze gezileri çocukların çok farklı deneyimler edineceği, farklı kavramlar eğitimleri ve estetik eğitimi verilebilmektedir. Çocuklarda müze gezileri; gözlem, mantık, yaratıcılık, hayal gücü ve beğeni duygusunun gelişmesine katkı sağlar. Çocukların sanal ortamlarda gördükleri tarihi ve sanatsal eserleri birebir gözlemlene ve inceleme fırsatı sunar. Çocuklar müze gezileri ile kendi kültürlerini öğrenme, kültürel değerlerinin farkına varma ve sahip çıkma gibi birçok yönde farkındalık kazanmalarını sağlar. Tarih ve geçmişle bağ kurmalarını sağlar. Ayrıca müzelerde çocuklar en seçme sanat eserlerini görme fırsatı bulmaları çocukların estetik beğenisinin gelişmesine katkı sağlar. Bu tarz ürünler çocukların o ürünü nasıl yapıldığını, tasarımını, işlevini ve nasıl kullanıldığını düşünmesini sağlayarak gözlem yapma, eleştirel düşünme, problem çözme fırsatı bulurlar (Ormanlıoğlu Uluğ ve Karadeniz, 2011). “Müzeler yaşam boyu öğrenme merkezleridir” (Öncü, 2018, s.223). Çocukların bu merkezle erken dönemlerde tanışması, yetişkinlerle aynı düzeyde müze alanlarını kullanması ve bu alanı öğrenme merkezine alması gerekmektedir. İlk deneyimlerinde gördükleri nesnelere tam anlamlandırmasalarda deneyimleri arttıkça çocukların uzamsal algılarının geliştiği görülmektedir.

Amacına uygun ve iyi planlanmış bir alan gezisi çocukların daha önce öğrendikleri kavramları pekiştirme, bu kavramların üzerine yeni bilgiler ekleme ve bilgilerini organize etme fırsatı bulurlar. Çocuklar tüm duyularını kullanarak gözlem yapma, karşılaştırma, sınıflandırma, ölçme, tahminde bulunma ve çıkarımlarda bulunma imkânı sağlar. Çocukların tüm bilimsel süreç becerilerini geliştirebilecekleri, bu becerileri doğrudan yaşantıları sonucu kazanmalarını sağlar (Olgan, 2020).

2.3. Alan Gezisi Türleri

Alan gezileri, formal ve informal alan gezileri olarak iki farklı türde uygulanmaktadır. Formal alan gezileri belirli program çerçevesinde yapılandırılmış etkinliklerdir. Öğretmen resmi olarak belirli bir formatı izlemeli ve bu geziler planlı, oldukça iyi yönetilmiş deneyimlerden oluşmaktadır. Örneğin, devlet kurumları, müzeler, iş yerleri gibi kurumlara düzenlenen alan gezilerinin belirli bir program çerçevesinde olması gerekmektedir. Bu tür geziler belirli bir programa tabi olduğu için uygulaması da kolay olmaktadır. İnfomal alan gezileri ise yarı yapılandırılmış gezilerdir. Bu tür gezilerde çocuklar gezinin yapılacağı çevredeki faaliyetleri seçme konusunda özgür olmakla birlikte

davranışlarını kontrol etme imkanına da sahiplerdir. Öğretmenler çocukları bu tür alan gezilerinde daha rahat gözlemlenebilir fırsatı bulmaktadır. Çocuklar resmi olmayan bu ortamlarda kendilerini daha rahat hissetmektedir. Bu gezilerde, çocukların yaptığı faaliyetlerde rekabet ortamı yaratılmamakta, gezi süresince birbirleri ile iletişim kurmaları için fırsatlar sunulmakta ve dışarıdan bir müdahale veya zorlama olmadan sosyal etkileşime girmeleri sağlanmaktadır (Kızıldaş ve Sak, 2016).

“Mitchell’e (1934) göre, standart bir alan gezisi listesi düzenlenemez. Her okul ve her sınıf çocuklara, çevreye ve programa uygun olan kendi alan gezilerini belirlerler” (akt. Seefeldt ve diğ., 2015, s.74).

Yürüyüş Gezileri: Çocukların isteği doğrultusunda anlık gelişen ya da öğretmenin karar verdiği yakın mesafedeki alanlara yürüme ile gerçekleşen gezilerdir. Haftada bir rahatlıkla uygulanabilen gezilerdir. Fiziksel olarak da aktif olmayı gerektirir. Yürüme esnasında çocukların çok fazla alan görmesini, etraftaki her şeyi incelemesini sağlar. Etraftaki tabelalar, evlerin renkleri, ağaçlar, çiçekler vb. gördüğümüz her şey çocuklar için bir öğrenme alanı açar (Seefeldt ve diğ., 2015).

Küçük-Grup Gezileri: Çocukların büyük grup gezilerine alışmaları için ve gezilerdeki zorlukların aşılması için küçük grup gezileri planlanabilir. Çocukların özel ilgileri doğrultusunda üç dört kişilik gruplarla bu geziler gerçekleştirilebilir. Çocukların dikkatini çeken durumlar gruplara ayrılarak ve görev paylaşımı yapılarak tamamlanır. Mesela, bir kütüphane gezisinde bir grubun kitap alanlarını incelemesi, bir grubun görevliler ile görüşmesi, bir grubunda ortamın kurallarını öğrenmeleri için görevlendirilebilir. Çocuklarda gezi sırasını bekleme bilinci oluşturulur. Gün içinde yapılacak bir etkinlik için gerekli olan malzemeleri almaları için alışverişe ilgisi olan bir grup o anda malzemeleri almak için alışveriş mağazasına götürülebilir (Seefeldt ve diğ., 2015).

Tekrarlanan Alan Çalışması: Daha önce ziyaret edilen bir alana tekrar düzenlenen gezilerdir. Çocukların o mekanı daha iyi tanımalarına, bilgileri özümsemelerine, kendilerini güvende ve daha yetkin hissetmelerine imkan tanır. Çocuklar kendilerini daha rahat hissettikleri için farklı durumları görebilir ve yeni öğrenmeler gerçekleştirebilir. Gezi sonrası yapılan değerlendirmelerde çocukların gözden kaçırdıkları ayrıntıları, tekrar düzenlenen geziler sayesinde yeniden deneyimlemeleri ve daha detaylı inceleme yapmalarını sağlar (Seefeldt ve diğ., 2015).

Özel Amaçlı Alan Gezileri: Belirli bir amacı gerçekleştirmek için düzenlenen gezilerdir. Çocukların bir eylemi yapması, bir durumu fark etmesi ya da bir olayı

deneyimlemesi sağlanabilir. Okul bahçesindeki yaprakları incelemek için gezi düzenlenebilir. Okulun yakınında bulunan bir markete etiketleri incelemek için gidilebilir. Çocukların sadece amaçlanan hedefi gerçekleştirmeleri sağlanır (Seefeldt ve diğ., 2015).

Sanal Alan Gezileri: Çocukların normal şartlarda gidip göremeyecekleri alanları sanal ortamlar sayesinde görüp deneyimlemeleri sağlanır. Çocukların tüm duyularına hitap etmese de görmeleri mümkün olmayan ortamları keşfetmelerini sağlar. Farklı bir ülkede yer alan bir müze, uzay cisimlerinin gösterildiği bir planetaryum gezisi bu gezilere örnek olabilir. Anlık olarak çocukların merak ettikleri bir durum oluşması halinde o anda yapılabilecek gezilerdir. Bilgisayar ortamı ile öğrenmeleri ve meraklarının giderilmesi sağlanabilir (Seefeldt ve diğ., 2015).

Eğlence Gezileri: Belli bir konu ya da tema ile ilgili olabileceği gibi sadece eğlence amaçlı da yapılabilecek gezilerdir. Çocukların farklı etkinlikler ve ortamlar görmelerini sağlar. Ailelerinde dahil olabileceği piknikler, kahvaltı etkinlikleri, sinema gezileri bu gezilere örnek olabilir (Seefeldt ve diğ., 2015).

2.4. Alan Gezilerinde Öğretmenin Rolü

Okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerin çocuğun gelişimine olan katkılarının istenen şekilde gerçekleşmesinde öğretmen hayati bir role sahiptir. Alan gezisi etkinliklerinin planlanması, maliyet, zaman, planlama açısından zor gibi görünse de çocuk açısından kazanımlar boyutunda baktığımızda bireysel deneyim yaşattığı ve gerçek öğrenmeler gerçekleştirdiği için oldukça kıymetlidir. Alan gezisinin kullanımıyla ilgili öğretmen motivasyonları; sınıftaki programla ilişki kurma, çocuklarda genel deneyimler oluşturma, çocukları ömür boyu öğrenmeye teşvik etme, çocukların ilgi ve motivasyonunu arttırma, rutin yapılan düzenlemeleri değiştirme, çocuklara hoş vakit geçirtme, okulun beklentilerini karşılama şeklinde sıralanabilir (Erata, 2018).

Alan gezileri ülkemizde istenilen düzeyde yapılmamaktadır. Bunun sebeplerinden biri de öğretmenlerin genel yönetim bilgisi eksiklerinin yanında, alan gezilerinin uygulanmasına ilişkin zorluklarında önemli payı vardır. Alan gezisinin planlayıcısı olan öğretmen gezide kullanılacak görsel, işitsel, mekânsal, zaman donanım, yani hazır kullanılacak ya da hazırlanacak her türlü eğitsel araç gereçten sorumludur. Öğretmen gezi öncesinde, gezi sırasında ve gezi sonrasında gerekli planlamayı yaparak çocukların daha anlamlı deneyimler oluşturmalarını sağlamalıdır (Erata, 2018).

Öğretmenler çocukların içlerinde var olan meraklarını, ilgilerini ve isteklerini uyandıracak farklı etkinlik türlerini ve öğretim yöntemlerini kullanmalıdırlar. Farklı uyarıcı

çevre, kullanabilecekleri farklı materyaller çocukların merakını tatmin etmelidir. Alan gezileri amacına uygun olarak planlandığında çocukları bu yönde destekleyebilecek bir etkinlik türüdür. Öğretmenlerin bu yönde planlamalar yapması çocukları düşünmeye, inceleme yapma, problem çözme, araştırma, keşfetme, duygularını fark etme ve paylaşma gibi birçok becerisini geliştirmektedir. Bu anlamda öğretmenlere büyük bir sorumluluk düşmektedir (Başal).

İlgili Araştırmalar

Tutkun ve diğerleri (2019), okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşlerini incelediği çalışmasında 2016-2017 eğitim öğretim yılı Erzurum il merkezindeki anaokulu ve anasınıfında görev yapan 30 okul öncesi öğretmeni ile görüşme yapmışlardır. Araştırma sonucunda, öğretmenlerin alan gezisi etkinlikleri için müze, tiyatro, sinema gibi alanları tercih ettikleri belirtilmiştir. Alan gezileri ile çocukların kalıcı, deneyimleyerek ve eğlenerek öğrendikleri bu durumun akademik başarılarına katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin alan gezisi etkinlikleri ile ilgili maddi, güvenlik, etkinliğin gereksiz bulunması, hastalık endişesi, ulaşımın kolay olması, çocukların ilgisini çekmesi, eğitici ve eğlenceli olması, gelişim düzeyine uygun olması gibi kriterleri göz önünde bulundurdıkları belirlenmiştir. Bazı öğretmenlerin gezi sonrası hiçbir etkinlik yapmadan sohbet ettikleri, bazı öğretmenlerin de gezi planı hazırlama, gezi alanının özellikleri ile ilgili sohbet etme, kuralları söyleme, gezi amacı hakkında sohbet etme gibi etkinlikler yaptığı sonucuna varılmıştır.

Karaca ve diğerleri (2018), müze gezisine katılan okul öncesi dönemdeki çocukların müze kavramı hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Afyonkarahisar ilindeki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokul bünyesindeki anasınıfına devam eden 11 çocuk, bir öğretmen ve üç anne ile gezi öncesi ve gezi sonrasında görüşme yapılarak bulgular elde edilmiştir. Araştırma sonucunda, geziye katılan çocukların; olumlu yaşantılar edindikleri, mutlu, heyecanlı ve geçmiş ile gelecek arasında bağ kurabildikleri belirlenmiştir. Anneler; çocukların gezi sonrasında daha etkili öğrenmeler gerçekleştirdikleri, öğretmenin ise; müze gezisinin çocukların somut deneyimler ile öğrenmelerine katkı sağladığı, sosyal yaşantılarının olumlu yönde geliştiği, geçmiş ile bugün arasında bağlantı kurabildiklerini belirttikleri görülmüştür.

Erata (2018), okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkında tutum, davranış ve görüşlerinin cinsiyet, yaş, çalışma yılı, mezun oldukları fakülte, kurum türü, eğitim durumu

değişkenlerine gör farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla kendi geliştirdiği “Okul Öncesi Eğitimde Alan Gezilerini Değerlendirme Aracını” 550 okul öncesi öğretmenine uygulamıştır. Araştırmanın sonucuna göre; alan gezilerinin çocukların sosyal gelişim alanına en fazla desteklediği, öz bakım becerileri gelişim alanına ise en az desteklediği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezilerini yılda en az bir ya da iki defa yer verdikleri, tehlikeli durumlarda ise bu sayının olumsuz etkilendiği belirtilmiştir. Alan gezilerini belirleme zamanlarını belirli gün ve haftalara göre, gidilecek yerin ise kazanım ve göstergelere dikkat edilerek tercih edildiği belirlenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi yapılacak olan yerleri ilk olarak yakın ve doğal alanları tercih ettikleri belirtilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkında tutum, davranış ve görüşleri, yaş, mezun oldukları fakülte, çalıştıkları kurum türüne göre anlamlı farklılıklar gösterdiği; eğitim durumu ve cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşmadığı belirtilmiştir.

Kızıldaş ve Sak (2018), çocukları alan gezisi etkinliklerine katılan anne-babaların alan gezisi etkinliklerine ilişkin görüş ve deneyimlerinin incelenmesi amacıyla, çocukları bir yıl boyunca haftada bir gün alan gezisi çalışmalarına katılan 23 ebeveyne araştırmacının hazırladığı görüşme formu soruları sorulmuştur. Araştırmanın sonucunda; anne-babaların alan gezisi tanımlarının alanyazına uygun olduğu, alan gezisi yapılma sıklığının haftada bir ya da daha fazla olması gerektiği, alan gezilerinin çocuklar üzerinde olumlu faydalarının olduğu, alan gezisi uygulamalarında herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları belirtilmiştir.

Uzobilir-Özçelik’in (2018) okul öncesi ve sınıf öğretmenleri alan gezisi yapmaya ilişkin öz-yeterlilikleri ve yaparken yaşadıkları zorluklar hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla İstanbul ilinde görev yapan 285 öğretmene “Öğretmen Kişisel Bilgi Formu, Bilimsel Alan Gezisi Öğretmen Öz-yeterlilik Ölçeği ve Öğretmen Görüşme Formu” uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre; cinsiyet ve branş yönünde farklılık tespit edilmezken, okul türü bazlı kıyaslamada farklılık görülmüştür. Öz yeterlilik düzeylerinde yaş, kıdem, okul tipine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin bilimsel alan gezilerini; etkili öğrenme, deneyimleyerek öğrenme, yerinde öğrenme ve yaratıcılık geliştirme konularında faydalı buldukları belirtilmiştir. Bilimsel alan gezisi yapmaya ilişkin motivasyonlarını; öğrenciye deneyimleme, yerinde öğrenme, sosyal çevreye uyum sağlama, pozitif yönlendirme ve etkili öğrenme fırsatı sunduğu yönünde belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bilimsel alan gezisi uygulamada yaşadıkları zorlukları ise; öğrenci kontrolünün zor olması, gezi alanlarına ulaşımın zor olması, gezi

planlamasının zor olması, maddi olanaksızlıklar, bürokratik işlemlerin zorluğu, öğrenci kontrolü ve güvenlik alanlarındaki zorluklar olarak belirtmişlerdir.

Kızıldaş ve Sak'ın (2016), okul öncesi eğitim kurumlarında alan gezisi etkinliklerine ilişkin alan yazından yararlanılarak eğitimcilere yol gösterici, destekleyici bilgiler sunmak amacıyla yaptığı bir araştırmadır. Bu araştırmada, öğretmenlerin alan gezisi etkinliklerinin çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğunu bilmelerine rağmen etkinliklerde yeterince kullanılmama nedenlerine, alan gezisi türlerine, alan gezisi uygulanırken dikkat edilmesi gerekenlere, alan gezisi öncesi, sırası ve sonrasında yapılabilecek etkinliklere yer verilmiştir.

Kızıldaş (2016), okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerle bütünleştirilmiş alan gezisi etkinliklerinin 48-66 aylık çocukların sosyal-duygusal beceri gelişimine etkisini incelemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmiştir. 2015-2016 eğitim öğretim yılı Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız anaokuluna devam eden 36 çocuk araştırmaya katılmış, deney grubunda yer alan 18 çocuğa 12 hafta boyunca diğer etkinliklerle bütünleştirilmiş alan gezisi etkinlikleri uygulanmıştır. “Okul öncesi Sosyal Beceriler Değerlendirme Ölçeği-Öğretmen formu, Duygusal Becerilerin Değerlendirilmesi testi ve Kazanım Değerlendirme Forumu” uygulanarak ön testte deney ve kontrol grubunda anlamlı bir farklılık görülemezken; son testte deney grubundaki çocukların uygulanan alan gezisi etkinliklerinin sosyal-duygusal beceri gelişimlerine olumlu etkiler olduğu görülmüştür. 12 hafta sonra uygulanan kalıcılık testinde ise alan gezisi etkinlikleri uygulanan çocukların sosyal-duygusal beceri gelişimlerinin üzerinde bu programın etkisinin devam ettiği belirtilmiştir.

Planetaryum çocukların gidip göremeyecekleri, birebir deneyimleyemeyecekleri alanları sanal bir ortamla yaşayıp, soyut olan kavramları daha kolay anlamlandırabilmelerini sağlamaktadır. Bozdoğan ve Ustaoglu'nun (2016), yapmış olduğu çalışmada, 31 Fen Bilgisi öğretmeni ile 2014-2015 eğitim öğretim yılında Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Planetaryumuna gezi düzenlenerek planetaryumlar hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Geziye katılan öğretmenlerle yapılan görüşme sonucunda, planetaryumların ilgi çekici, öğretici, eğlenceli, soyut kavramları kısa sürede etkili ve anlamlı öğrenmelere dönüştürdüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ay ve diğerleri (2015), sınıf öğretmeni adaylarının okul dışı öğrenme hakkındaki genel görüşlerini belirlemek amacıyla bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Bu çalışmada, üçüncü sınıf 37 sınıf öğretmenliği bölümü öğrencisinin görüşlerini almak için sorular

yöneltmiştir. Bu şekilde elde edilen bulgular, okul dışı öğrenmelerinin önemli olduğu, öğretmen rollerine, bilgiyi yapılandırma, yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlama, gözlem, aktif katılım, sorgulayıcı bakış açısı gibi birçok avantajlarının olduğu sonucunu ortaya çıkarmıştır. Bunun yanı sıra zaman problemlerinin yaşanması, öğretim sürecinde yaşanan zorlukların olduğu ve çocuklar üzerindeki denetimin zor olduğu gibi sonuçlara da ulaşılmıştır.

Demir (2007), sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde gözlem gezisi uygulama durumlarını belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Bu amaçla, Ankara ilindeki 240 sınıf öğretmenine bazı sorular yöneltmiştir. Bu şekilde elde edilen bulgular, sınıf öğretmenlerinin gözlem gezisi uygulama durumlarının öğretmenlerin görev yaptığı sınıfın düzeyine, kıdem durumuna, cinsiyetine, okul türü, sınıf mevcudu ve uygulama sıklığına göre farklılaştığını göstermiştir. Çoğu öğretmenin yılda bir defa gözlem gezisi uyguladığı sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla nitel araştırma modellerinden durum çalışması deseninde yürütülmüştür. Durum çalışması, bir veya daha fazla koşulda detaylı incelemeleri içeren (Patton, 2014), gerçek hayatta bir durumu mevcut şartlarıyla araştırma konusu olarak ele alan (Yıldırım ve Şimşek, 2018), ele alınan bu konu ya da duruma etki eden unsurları da dikkate alarak bütüncül bir bakış açısı ortaya koymayı amaçlayan bir nitel araştırma desendir (Cohen ve diğ., 2005; akt. Beycioğlu ve Aslan, 2012). Bu bağlamda, okul öncesi öğretmenlerin alan gezisi hakkındaki görüşlerini detaylı bir şekilde incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın durum çalışması deseninde yürütülmesine karar verilmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde Denizli ilinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın katılımcıları, gönüllü öğretmenler arasından kolay ulaşılabilirlik dikkate alınarak seçilmiştir. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler Tablo 3.1’de sunulmuştur.

Tablo 3.1. *Katılımcıların Demografik Bilgileri*

Demografik Bilgiler	<i>f</i>
Yaş	
25-29	3
30-34	11
35-39	3
40 ve üzeri	3
Mezun olunan program	
Okul Öncesi Eğitimi	20
Çocuk Gelişimi	0
Kıdem	
5-9 yıl	10
10-14 yıl	9
15 yıl ve üzeri	1
Alan Gezileri ile ilgili eğitim alma durumu	
Evet	1
Hayır	19
Görev yapılan sınıf mevcudu	
10-14 çocuk	4
15-19 çocuk	9
20-24 çocuk	5
25 çocuk ve üzeri	2

(devamı arkadadır)

Tablo 3.1. *Katılımcıların Demografik Bilgileri (devamı)*

Demografik Bilgiler	f
Eğitim verilen yaş grubu	
3 yaş	3
4 yaş	3
5 yaş	13
5 yaş üzeri	1
Toplam	20

Tablo 3.1 incelendiğinde çalışma grubunu oluşturan katılımcıların yaş grubunun geniş bir aralığa sahip olduğu görülmüş olup en çok 30-34 yaş aralığında toplandığı görülmektedir. Katılımcıların tamamının okul öncesi öğretmenliği programından mezun olduğu görülmektedir. Mezun oldukları üniversite açısından 11 öğretmenin Pamukkale Üniversitesinden geriye kalan 9 öğretmenin Türkiye'nin farklı devlet üniversitelerinden mezun olduğu görülmektedir. Kıdem açısından bakıldığında; 5-9 yıl arası 10, 10-14 yıl arası 9, 15 yıl ve üzeri ise 1 öğretmenin olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan öğretmenlerden sadece bir tanesinin alan gezileri hakkında hizmet içi kursta alan gezilerine değinildiğini ve bu bağlamda bir eğitim aldığını belirtmiş, diğerlerinin herhangi bir eğitime tabi olmadıkları anlaşılmıştır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin görev aldığı sınıfların mevcudunun ise genelde 20 altında olduğu, 20 ve üzeri çocuk bulunan sınıflarda 7 öğretmenin görev yaptığı belirlenmiştir. Son olarak çalışma grubundaki öğretmenlerin görev yaptığı sınıftaki çocukların yaş grubunun daha çok 5 yaş grubunda olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak okul öncesi öğretmenlerinin alan gezileri hakkındaki görüşlerini ve alan gezilerine ilişkin değerlendirmelerini ortaya koymak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmede amaç, araştırma konusuna bağlı olarak katılımcıların nasıl bir bakış açısı geliştirdiği ve geliştirmiş olduğu bu bakış açısının sebeplerini anlamaya çalışmaktır (Patton, 2014). Bu bağlamda, araştırmacı öncelikle ilgili literatürü detaylı bir şekilde taramış ve tercih edilen veri toplama araçlarını inceleyerek yarı yapılandırılmış görüşme ile veri toplamaya karar vermiştir. Bu karar doğrultusunda, araştırmacı ilgili literatür incelemeleriyle araştırma konusunun boyutlarına uygun olarak görüşme soruları yazmıştır. Hazırladığı yarı yapılandırılmış görüşme formunu okul öncesi alanından bir uzmanın görüşlerine sunmuştur. Bu işlem Cohen vd. (2005) inandırıcılığı

arttırmak adına ifade ettiği araştırmacı çeşitlemesi kapsamında yapılmıştır (akt. Beycioğlu ve Aslan, 2012). Uzmanın elde edilen dönüt ve düzeltmeler dikkate alınarak forma son halini vermiştir. Geline son durumda, katılımcıların demografik bilgilerini ortaya koymak adına 6 kapalı uçlu, alan gezileri hakkında görüşlerini ortaya koymak adına 17 açık uçlu soru geliştirmiş ve 23 soruluk forma son hali verilmiştir. Soruların anlaşılabilirliğini ve işlevselliğini kontrol etmek adına iki okul öncesi öğretmeni ile görüşme yapmış ve pilot çalışmadan elde edilen verilerle düzeltmeler yaparak veri toplama aracı hazır hale getirilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki görüşleri ve uygulamalarını belirlemek için yöneltilen sorular Ek-1’de belirtilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri toplama aşamasına geçmeden önce Etik Kurul izni ve MEB izni alınmıştır. Alınan izinler Ek-2 ve Ek-3’te belirtilmiştir. Araştırma verileri 20.10.2021-20.12.2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Görüşmeler gönüllü öğretmenler ile okul ortamında, öğretmenlerin dikkatlerinin dağılmaması adına diğer öğretmen ve çocuklardan ayrı, sakin bir ortamda yapılmıştır. Araştırmaya katılan gönüllü öğretmenlere ilk olarak araştırmacının amacından bahsedilmiş ve gönüllülük esasına dayalı olarak sorulara içten ve doğru cevaplar vermeleri sağlanmıştır. Araştırma kapsamında yürütülen görüşmeler, katılımcılardan izin alınarak ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler ortalama 25-30 dakika sürmüştür. Görüşme sonunda araştırmaya katılan öğretmenlere katılımları için teşekkür edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmacı görüşmelerden sonra ses kayıtlarını transkript etmiştir. Bu transkript sürecinde, ses kayıtlarının bir kısmını okul öncesi öğretmenliği alanından bir uzmanın bağımsız olarak transkript etmesini sağlamış ve daha sonra iki araştırmacının transkriptleri karşılaştırılarak araştırmacının yorum katmadan doğrudan bir transkript süreci geçirip geçirmediği test edilmiştir. Bu sayede araştırmacı ve transkripti gerçekleştiren diğer uzman verileri incelemiş, üzerinde tartışmış ve fikir birliğine ulaşmıştır (Merriam ve Tisdell, 2015; akt. Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018). Bu işlem sonucunda araştırmacı diğer kayıtları transkript ederek tamamlamıştır. Yazılı doküman haline gelen veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi ile verilerden kodlar elde etmiş, bu kodları kategorilerle ilişkilendirerek sonuçların yoruma dayalı niteliğini arttırmaya çalışmıştır.

Ayrıca elde edilen verileri anlamlı olarak açıklayabilecek örüntü ve temalara ulaşmak amaçlanmaktadır (Patton, 2014). Bu bağlamda ulaşılan örüntüleri desteklemek amacıyla ve araştırmanın teyit edilebilirliğini sağlamak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Silverman, 2010; akt. Beycioğlu ve Aslan, 2012). Katılımcı öğretmenlere Ö1'den Ö20'ye kadar kod verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

Okul öncesi öğretmenleriyle yürütülen bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi ile ilgili algıları, deneyimleri, bu sürece yönelik değerlendirmeleri anlaşılmasına çalışılmaktadır. Bu doğrultuda 20 okul öncesi öğretmeniyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme sonucunda elde edilen verilerin analizi ile bulgular düzenlenmiştir. Verilerin analizinde iki farklı süreç işletilmiştir. Verilerin incelenmesi ile bazı yanıtların betimsel düzeyde olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu verilerden elde edilen bulgular “betimsel bulgular” başlığı altında sunulmuştur. Diğer taraftan öğretmenlerin alan gezisi süreçlerine yönelik, algıları, deneyimleri, yaptıkları etkinlikler, bu süreçte yaşadıkları güçlükler ve çözümlere yönelik yanıtları içerik analizine tabi tutularak temalaştırılmıştır. Bu bağlamda bu bulgular ise “temalar” başlığı altında sunulmuştur. Elde edilen temalar şu şekildedir:

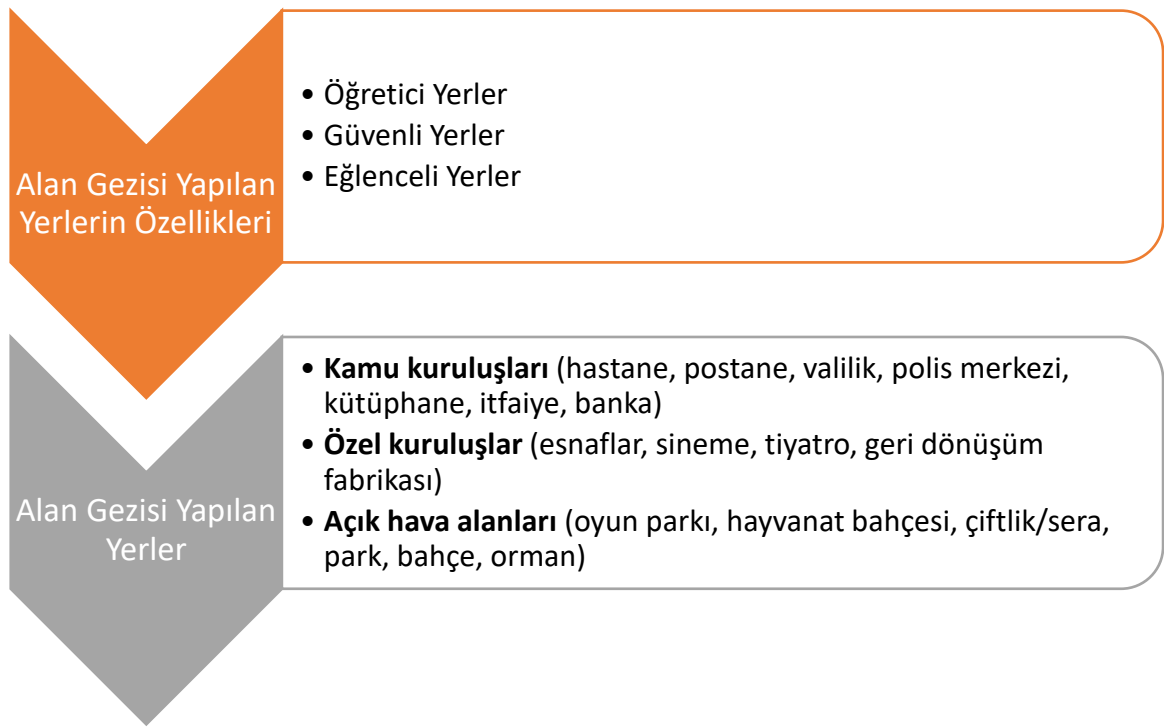
- **Tema 1:** Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezilerine Yönelik Algıları
- **Tema 2:** Alan Gezilerinde Planlama-Uygulama-Değerlendirme Süreçleri
- **Tema 3:** Alan Gezilerinin Çocuklara Faydası
- **Tema 4:** Alan Gezilerinde Okul Öncesi Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Bunlara Yönelik Geliştirdikleri Çözümler

4.1. Betimsel Bulgular

Bu kısımda sunulan bulgular, okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi düzenledikleri yerler, gezi düzenleme sıklığı gibi bilgileri içermektedir.

4.1.1. Alan Gezisi Düzenlenen Yerlere Yönelik Bulgular

Çalışma grubunda yer alan okul öncesi öğretmenler alan gezisi düzenlemede tercih ettikleri yerler sorulduğunda çok farklı alanları seçtikleri görülmüştür. Tercih edilen yerler Şekil 4.1’de sunulmuştur.

Şekil 4.1. Alan gezisi düzenlenen yerler ve özellikleri

Şekil 4.1 incelendiğinde, öğretmenlerin alan gezisi düzenlenecek yerleri tercih ederken göz önünde bulundurdıkları temel faktörlerin eğitici/öğretici yerlerin olması, öğrenirken aynı zamanda eğlenmeye fırsat tanıyan yerler olması ve tehlike içermeyen, güvenli yerlerin olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, kamu kullanım alanları ve günlük yaşamda ihtiyaç duyulabilecek alanları tercih ettikleri görülmektedir. Bunlar; valilik, kaymakamlık, hastane, postane gibi yerler. Diğer taraftan eğlenebilecekleri, vakit geçirebilecekleri alanlara (oyun alanı, tiyatro, sinema, hayvanat bahçesi, park, bahçe, botanik bahçe, orman, kütüphane) gezi düzenlendiği görülmektedir. Mesleki tanıtım amaçlı (esnaf gezileri, banka, itfaiye, çiftlik/sera) ve doğa ve çevre duyarlılığı geliştirilen yerlere (geri dönüşüm merkezi) geziler düzenlendiği görülmektedir. Bu çıkarımları destekleyecek bazı öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

Okulumuzun yakınında bulunan risksiz yerleri tercih ediyoruz. Yakında bulunan itfaiye, kütüphane, değişik park ve bahçeler, çocukların çevreyi ve doğayı keşfedebilecekleri gözlemleyecekleri yerleri tercih ediyorum. (Ö3)

Müze, hayvanat bahçesi, bulunduğumuz yörede çocukların ilgisini çekebilecek bizim eğitim adına önemli gördüğümüz yerlere gidiyoruz. (Ö8)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri dikkate alındığında, çocukların keşfetme, öğrenme, çevreyi tanıma faaliyetlerini gerçekleştirebilecekleri ve güvenli yerleri tercih ettikleri görülmektedir.

4.1.2. Alan Gezisi Düzenleme Sıklığı ve Dikkate Alınan Durumlar

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisine yer verme sıklıkları duruma göre farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Bu bağlamda alan gezisi yapma sıklığı ile bu sıklığın farklılık göstermesini etkileyen şartlar Tablo 4.1’de birlikte gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Alan Gezisi Düzenleme Sıklığı ve Şartları

Gezi Düzenleme Sıklığı	f
Aylık planlama	12
Dönemlik planlama	5
Yıllık Planlama	3
Uygunluk Şartları	f
Belirli gün ve haftalara uygunluk	7
Okul imkanlarını dikkate alma	3
Plan ve programa uygunluk	6
Hava durumuna uygunluk	4

Tablo 4.1 incelendiğinde öğretmenlerin 12’si ayda bir, 5’i dönemde bir, 3’ü ise yılda bir alan gezisine yer verdiği belirtilmiştir. Bu planlamayı etkileyen faktörlerin ise belirli gün ve haftalara, okul imkanlarına, plan ve programa ve hava durumuna uygunluk olduğu ifade edilmiştir. Diğer taraftan COVID-19 pandemisinin gezi düzenleme faaliyetlerini kısıtladığını ifade eden öğretmenlerin olduğu görülmüştür. Bir öğretmenin görüşü şu şekildedir:

Özellikle belirli gün ve haftalarda yapmaya çalışıyoruz. Onun haricinde havaların güzel olduğu zamanlarda da yapıyoruz. Ayda bir yapmaya çalışıyoruz. (Ö17)

Öğretmenin görüşünden de anlaşılacağı üzere hava durumu ve belirli gün ve haftaların alan gezisi düzenleme üzerinde bir etkisinin olduğu görülmektedir.

4.1.3. Alan Gezilerinde Öğretmene Yardımcı Olan Kişiler

Alan gezilerinde öğretmenler, kontrolü sağlama, öngörülme kazalardan sakınma gibi sebeplerden dolayı yetişkinlerin desteğine ihtiyaç duyduklarını dile getirmişlerdir. Bu doğrultuda bu çalışmada kimlerin destekçi olduğu ve nasıl bir destek sağladıkları konusunda bilgiler Şekil 4.2’de sunulmuştur.

Şekil 4.2. Alan gezilerinde yardımcı kişiler ve destek oldukları durumlar

Şekil 4.2 incelendiğinde, öğretmenler alan gezilerinde okuldaki idareci, farklı bir sınıfın öğretmeni, stajyer öğretmen ya da yardımcı personelden destek aldığını, diğer taraftan velilerden de genel olarak destek aldıkları görülmektedir. Bu durumu bazı öğretmenler şu şekilde dile getirmiştir:

Okuldaki bakıcı annelerimizden biri ve idarecilerden bir kişi ile birlikte gidiyorum. Öğrencilerin hazırlıklarını yapmasında ve güvenli bir şekilde gezi alanına gitmemizde yardımcı oluyorlar. (Ö1)
Sınıf mevcuduna göre 1 ya da 2 veli, okul çalışanı oluyor. Yetişkinler çocukların öz bakım ihtiyaçlarını gidermede, kontrolü sağlamada bana yardımcı oluyorlar. (Ö14)

Yukarıdaki iki öğretmenin de ifade ettiği üzere velilerden ve okuldaki personellerden kişilerin genelde bu gezilerde yer aldığı ve çoğunlukla çocukların güvenliğini sağlamada, öz bakım ihtiyacını sağlamada yardımcı oldukları anlaşılmaktadır.

4.2. Temalar

Bu aşamada çalışmadan elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan temalar başlıklar halinde sunulacaktır.

4.2.1. Tema 1: Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezilerine Yönelik Algıları

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinden elde edilen verilerin analizi ile alan gezisine yönelik algılarının temel iki kategoriye ayrıldığı görülmüştür. Öğretmenlerin alan gezilerine yönelik algılarının büyük ölçüde çocukların öğrenmesi ve gelişimine odaklanarak şekillendiği görülmekle beraber gezi alanının özelliklerine göre de şekil aldığı görülmüştür. Çocukların öğrenmesi ve gelişimine odaklı algı kategorisinin iki alt kategoriye ayrıldığı bunların çocukta farkındalık geliştirme ve öğrenmeyi geliştirme temelli ve beceri geliştirme temelli olduğu görülmüştür. Bu bağlamda elde edilen verilerin düzenlenmesi Tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisi Algıları

Kategori	Alt Kategori	Kod
Çocukların öğrenmesi ve gelişimine odaklı algı	Farkındalık geliştirme ve öğrenmeyi geliştirme temelli	Çocukta farkındalık oluşturma
		Çocuğa farklı etkinlikler yaptırmak
		Yakın çevresini tanıma
		Çocuklara fayda sağlamak
		Çocukların eğlenebilecekleri alanlar
		Çevresindeki meslekleri tanıma
		Yaparak yaşayarak öğrenme
	Beceri geliştirme temelli	Çocuğun gelişim düzeyine uygun
		Çocukların çevre ve doğayı keşfetmelerini sağlama
		Gözlem yapma
		Merak/keşfetme duygusu geliştirme
		Araştırma-inceleme yapma
		Okula yakın yerler
		Okul dışı öğrenme ortamı
Gezi alanlarına bağlı algı	Gezip görülebilecek yerler	
	Proje temelli düzenlemeler	
	Bilimsel mekanlar	
	Tarihi mekanlar	

Tablo 4.2 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerin çocuklarda farkındalık geliştirme ve öğrenmeyi geliştirme alt kategorisinde; farkındalık oluşturma, çevreyi tanıma, meslekleri tanıma, eğlenerek öğrenme, farklı etkinlikler içinde bulunmaya vurgu yaptıkları görülmektedir. Bu doğrultuda bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Alan gezisi deyince çocukların eğitiminde fayda sağlayacak, çevremizde gezilip görülebilecek yerler geliyor. (Ö9)

Çocuğun yaşına uygun, anlayabileceği, görsel örnekler sunarak yapılan eğitim gezisi geliyor. (Ö5)

Çocukların hem eğlenmesi hem de eğlenirken gözlemlemesi ve öğrenmesi geliyor. (Ö10)

Müzeler gibi çocukların keyif aldığı ve farklı ortamları görebildiği yerler geliyor. (Ö12)

Çocukların okul haricinde farklı etkinlikleri görerek yeni kazanımlar elde etmesi geliyor. Yapararak ve yaşayarak öğrenme olarak düşünüyorum. (Ö18)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri incelendiğinde, çocukların yaşına ve gelişim düzeyine uygunluk, eğlenerek öğrenmeleri, yaparak yaşayarak öğrenmeleri, kısacası onları geliştirebilecek ve fayda sağlayabilecek gezi etkinliklerinin algılandığı anlaşılmaktadır. Öte yandan öğretmenler, alan gezilerinin çocuklarda geliştirilecek beceri gelişimine de önem verdiklerine yönelik bir algı geliştirdikleri görülmektedir. Bu bağlamda örnek öğretmen görüşleri şöyledir.

Çocukların gözlem yapma, araştırma, inceleme ve merak duygularını geliştirmek. (Ö20)

Araştırma yapabilecekleri alanlar tercih etmekteyim. (Ö2)

Orman gezileri, çocukların araştırıp gözlem yapabilecekleri alanlar geliyor. (Ö8)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri incelendiğinde, çocukların araştırma-inceleme, gözlem yapma becerilerin geliştirme ve onların merak ve keşfetme duygularını canlı tutmanın öğretmenlerin alan gezisi algılarına etki ettiği anlaşılmaktadır. Son olarak öğretmenlerin alan gezisi algısını gezi alanlarının yapısı ve özelliğinin şekillendirdiği görülmektedir. Bu doğrultuda öğretmen görüşleri şöyledir.

Genelde biz proje bazlı geziler düzenlemeye çalışıyoruz. Onun dışında da tiyatro, sinema veya oyun avcuları tarzı yerlere gezi etkinlikleri düzenliyoruz. (Ö16)

Doğa gezileri, Denizli ilini düşündüğümde çok gidilecek bir yer yok. Gaziantep de görev yaparken gezegen evine, botanik bahçesine, hayvanat bahçesine, geri dönüşüm fabrikasına, park alanlarına gitmiştik. Olduğun yere göre imkanlar değişiyor. (Ö6)

Daha çok çalıştığımız okulun çevresindeki market, manav gibi meslekleri tanıtma amaçlı alanlar, müze gibi yerler geliyor. (Ö4)

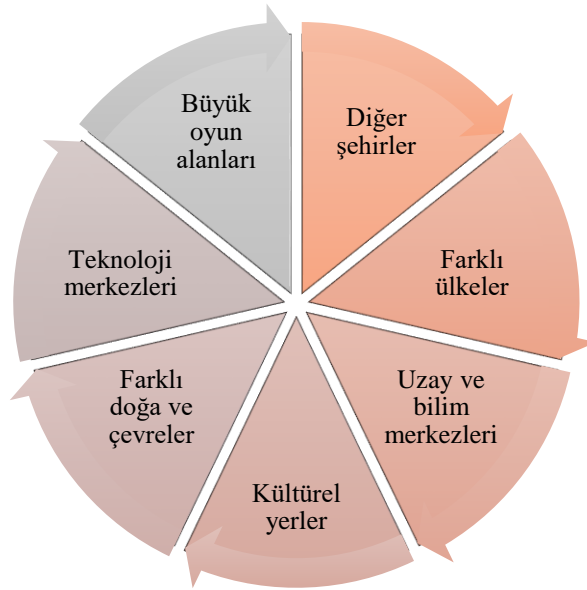
Çocukların görüş açısını geliştirecek yerler geliyor. Bilimsel, tarihi yerlere gezi düzenlemektir. (Ö3)

Bilim merkezi, o yöreye ait özellikleri tanıtan müze gezileri aklıma geliyor. (Ö19)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri incelendiğinde, gezi alanlarının çocuk gelişimini desteklemesi, görüşlerini geliştiren yapıda olması, yakın yerler olması alan gezisi algısı geliştirmede önemli yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

4.2.1.1. Tema 1 alt başlığı: okul öncesi öğretmenlerin ideal gezi algısı. Çalışmaya katılan öğretmenlere ideallerindeki alan gezisinin nasıl olduğu sorulmuş ve bu bağlamda elde edilen verilerin “Öğretmenlerin Alan Gezisi Algıları” kapsamında ele alınması

gerektiğine karar verilmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerine hayal ettikleri alan gezisini tarif etmeleri istenmiştir. Bu yönde verilen yanıtların analizi ile elde edilen bulgular Şekil 4.3'te sunulmuştur.

Şekil 4.3. Okul öncesi öğretmenlerin ideal alan gezisi algıları

Şekil 4.3 incelendiğinde, öğretmenlerin daha çok uzak yerlere girmek istedikleri, çocukların farklı öğrenme deneyimleri yaşayacakları yerlere gitmek istedikleri görülmektedir.

Her konuyu yerinde ve görerek öğretmek isterdim her hafta bir gezi düzenlemek Türkiye'nin her güzelliğini görmelerini sağlamak isterdim. Sadece bulunduğumuz ille sınırlı kalmayı istemezdim. Velilerim ve öğrencilerimle şehir dışlarında geziler yapmayı çok isterdim. (Ö19)

Araştırmaya çok önem veriyorum. Çocukları büyük bir hayvanat bahçesine götürmek isterdim. Çocukların bütün hayvanları görmelerini isterdim. (Ö7)

Çocuklar genellikle uzay konusunu, gezegenleri çok merak ediyorlar bu alanda bir gezi düzenlemek isterdim. Hayvanlar konusu da çocukların çok ilgilendiği bir alan bu yüzden sınırsız hayvanların bulunduğu hayvanat bahçesine götürmek isterdim. (Ö3)

Yukarıdaki öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, ideal alan gezisi algılarının uzak alanlara gitmek istedikleri ve çocukların ilk elden deneyimler edinmelerini sağlamak olduğu anlaşılmaktadır.

4.2.2. Tema 2: Alan Gezilerinde Planlama-Uygulama-Değerlendirme Süreçleri

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri geziye yönelik gezi öncesi planlama, gezi sürecindeki uygulama ve gezi sonrası değerlendirme çalışmalarını yaptıklarını ifade

etmişlerdir. Bu yönde elde edilen verilerin çözümlenmesi gezi öncesi, gezi süreci ve gezi sonrası yapılan etkinlikler şeklinde kategorilendirilerek yapılmıştır. Buna ek olarak öğretmenlerin yaptığı prosedürel hazırlık çalışmaları bu tema altında değerlendirilmiş fakat alt başlıkla gösterilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Bu bağlamda elde edilen verilerden derlenen bulgular Tablo 4.3'te sunulmuştur.

Tablo 4.3. *Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisine Yönelik Planlama-Uygulama-Değerlendirme Etkinlikleri*

Kategori	Alt Kategori	Kod
Gezi Öncesi- Planlama Etkinlikleri	Öğretmenin bireysel hazırlıkları	Uygun kazanımları belirleme
		Gerekli izinleri alma
		Gezi alanı ile görüşme
		Ulaşılabilir yerleri belirleyerek planlama yapma
		Ulaşım araçlarını belirleme
		Çocukların ilgi ve isteğine göre planlama
		Gezi yapılacak alanın çocuk grubuna uygunluğu
	Çocuklarla hazırlık çalışmaları	İlk yardım çantası hazırlama
		Gezi alanının tanıtımı
		Gezi alanına yönelik etkinlik
		Gezi alanında uyulacak kurallar
		Güvenlik kurallarından bahsetme
		Çocukların geziden beklentilerini anlama çalışmaları
		Çocukların gezide karşılaşıacağı durum ya da olguların kontrol listesini hazırlama
		Yolculuk sırası dikkat edilecek hususlar
		Gezi alanı ile ilgili okuma-dinleme etkinliği
		Gezi alanı hakkında bilgi toplamalarını sağlama
		Gezi alanı çalışanını sınıfa davet etme
		Gözlem kutuları hazırlama
Gezi Süreci Uygulama Etkinlikleri	Çocuklara doğa ve çevre gözlemi yaptırma	
	Gezi alanından materyal toplama	
	Gezi alanında canlandırma	
	Gözlem yapma	
	Resim yapma	
	Doğa yürüyüşü	
	Doğayı ve çevreyi koruma	
	Hayvanları gözlem	
	Gezilen yerlerde mesleki bilgi edinme	
	Müzedede gözlem ve inceleme	
Gezi Sonrası Değerlendirme Etkinlikleri	Değerlendirme çalışmaları	
	Sanat etkinliği	
	Drama/Eğitsel oyun	
	Gezi alanından toplanan araç-gereçleri, resimleri sergileme	
	Çocukların deneyimlerini anlatma fırsatı verme (diğer sınıflara, ailelere)	
	Resim yapma	
Veli ve okul yönetiminin görüşlerini alma		

Tablo 4.3 incelendiğinde, Gezi öncesi planlama faaliyetlerinin iki alt kategoriye ayrıldığını ve bunların bir kısmının öğretmenin kendi başına gezi için uygun resmi ve uygulanabilir zemini hazırlamak için yaptığı bireysel hazırlıklar iken diğer yandan çocuklarla beraber yapması gereken bazı hazırlıkların olduğu görülmektedir. Bunlara yönelik bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Gezilerimizi on gün öncesinden belirlediğimiz için bu süreçte küçük küçük etkinlikler yapıp çocukların gideceğimiz alana ilgi duymalarını merak etmelerini sağlamaya çalışıyorum. Kurallarım her kuruma ve yapısına göre değişiyor. Eğer gideceğimiz mekana materyal gerekiyorsa götürüyoruz. (Ö18)

Gezi öncesinde konumuzla ilgi bir konuşma yapıyoruz. Örneğin itfaiyeye gideceksek orada kimlerin çalıştığı ne iş yaptıkları gibi konularda bilgi veriyoruz. Orada yapacakları ile ilgili kurallar belirliyoruz ve bunları konuşuyoruz. Materyal olarak da bazen yanımızda oluyor bazen ihtiyaç duymuyoruz. (Ö16)

Her gezi için farklı materyalimiz olur. Farklı kurallarımız olur. Her gezi öncesinde bilgilendirmeler yaparım. Mutlaka önden etkinliklerimizi hazırlıyoruz ve gezi alanına götürüyoruz. (Ö13)

Gezi yapılacak mekana ve gezinin özelliğine göre değişiyor. Gezi öncesi ve gezi sonrası gidilen yerler ilgili gerekli bilgileri veriyorum. Sonrasında sanat ve farklı etkinlikler ile geziyi pekiştiriyorum. Gezi öncesi kurallarımız oluyor. Kaybolmamaları için, servis aracına inip binmede nelere dikkat edecekleri hakkında gerekli bilgileri veriyorum. (Ö7)

Tablo 4.3 ve bu doğrultudaki yukarıda verilen öğretmen görüşleri beraber incelendiğinde, öğretmen kişisel olarak önce gerekli izinler, taşıt ayarlama, gezi yerinin uygunluğu gibi kriterleri göz önünde tutarak bir planlama yaptıkları görülmektedir. Buna ek olarak öğretmenlerin gezi öncesi çocukları hazırlamaya çalıştıkları ve bu kapsamda gezi alanını tanıttıkları görsel, video, slayt sunumu, resim yapma, araştırma yapma, okuma-dinleme etkinlikleri düzenleme gibi faaliyetler yürüttükleri görülmektedir.

Tablo 4.3 incelendiğinde, öğretmenlerin gezi sürecinde yaptıkları etkinlikler ve bu etkinlikleri deneyimleme süreçleri farklılık gösterebildiği anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşlerine yer vermenin uygun olacağı düşünülmektedir.

En yakın tarihli olarak okulumuzun karşısındaki kütüphaneye gezi düzenledik. Öncelikle kütüphane haftasıydı ve etkinliklerle çocuklarımıza kütüphaneyi tanıttık daha sonra velilerimize izin belgelerimizi gönderip onay aldık. Kütüphaneleri tanıtmak, nasıl bir yer olduğunu göstermek, kurallarını öğretmek kısacası yaşayıp daha kalıcı öğrenmeleri için gezimizi düzenledik. 5 yaşında olan 18 öğrenciyle gezimizi yaptık. Çocuklar orada kitapların düzenini gördüler, kendi kitaplarını seçtiler ve okuma alanlarına oturup incelediler. Kütüphane görevlisi kütüphane kurallarıyla ilgili küçük bir konferans verdi. (Ö18)

Piknik alanına gittik. 3 yaş grubu 12 öğrencim vardı. Çocuklar doğayı gözlemlediler. Sonbahar mevsimi ile ilgili gözlemler yaptılar. (Ö10)

En son okul dışarda günü etkinliği için park ve yanında yeşil alanı bulunan bir geziye gittik. Orada doğayı tanımak adına etkinlikler yaptık doğada gözlemediğimiz şeylerle ilgili etkinlikler yaptık. Örneğin kuru yapraklardan etkinlik yapmak için materyal topladık. Meşe palamudu ile ilgili bir kitabımızı okuduk sonra onun dramasını yaptık. Canlılar bulup gözlem kutularımız da inceledik daha sonra sınıfta bu hayvanları çizdik. 5 yaş grubu 19 öğrenciyle gezimizi yaptık. (Ö11)

Dağa tırmanma etkinliği yapmıştık. Çevreyi incelemelerine ve ilginç buldukları malzemeleri toplamalarına fırsat sunmuştum. Taşa ve toprağa dokunmak çocuklar için çok eğlenceli olmuştu. (Ö14)

Çocuklar ilk olarak çevreyi gözlemler. At seyisleri ile sohbet etme imkanları oldu. Seyisler eşliğinde atlara bindiler. Sonrasında piknik yaptık. (Ö9)

İlk olarak bilim fuarına gittik. Orada bulunan bölümleri gezdik, çeşitli deneylere katıldık. Çocuklar gözlem yaptılar. Etkinliklere birebir katıldılar. Çocuklar için değişik bir deneyim oldu. Oradan çıkınca hayvanat bahçesine gittik. Hayvanat bahçesinde hayvanları gözlemler. Hayvanlara yem verdiler. (Ö17)

Yukarıdaki öğretmen görüşlerine ve buna ek olarak Tablo 4.3 incelendiğinde, gezi alanında birinci kaynaktan etkinlik yapmalarına fırsat tanımaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Çocukların doğayla, çevreyle, hayvanlarla, bitkilerle, teknolojik araç ve gereçlerle etkileşim içinde oldukları birer deneyim yaşadıklarını ifade eden öğretmenler, çocukların bu süreçteki mutluluğuna, eğlenmesine, gelişimine tanık olmanın deneyimlenen sürecin değerini arttırdığını ifade etmişlerdir.

Tablo 4.3 incelendiğinde, öğretmenlerin gezi sonrasında değerlendirme etkinliklerine mutlaka yer verdiklerini ve bunu önemsedikleri görülmektedir. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşlerine yer vermenin uygun olacağı düşünülmektedir.

Çocukların gezi sırasında çizdikleri resimleri inceliyoruz. Gezi anında farklı gelen durumları, neler yaşadıklarını, neler hissettiklerini konuşuyoruz. Gezinin yapılacağı haftayı tamamen gezinin teması etrafında devam ettiriyorum. Konuyla ilgili sanat, drama gibi yöntemlerle desteklemeye çalışıyorum. (Ö15)

Gezi bittikten sonra çocuklarla sohbet ediyoruz. Neler gördük, ilginizi çeken durumlar var mıydı, neler tanıdık, size neler farklı geldi gibi sorular sorarak çocukların bu konu hakkında düşünmesini, orda fark etmedikleri ya da unuttukları şeyler varsa onları hatırlatma yoluna gidiyorum. Geziden akıllarında kalan şeyleri resmetmelerini, arkadaşlarına anlatmalarını ya da bir drama çalışması yapmalarını sağlıyorum. Gezinin içeriğine göre bir sanat etkinliği çalışması da yaptırabiliyorum. Bu uygulamalar gezinin içeriğine göre 1 gün ya da 1 hafta sürebiliyor. (Ö12)

Gezi sonrasında gidilen yere uygun etkinlikler planlıyorum. Mesela bir piknik alanına gittiğimizde sonbahar konusunu ele almıştık. Bu gezide çocuklar çevreden buldukları yaprak, farklı taşlar, dal parçaları gibi malzemeleri topladılar. Her çocuğun kendi poşeti vardı. Bu poşetlerde topladıkları bütün malzemeleri okula getirdiler. Okulda bir sonbahar kavanozu oluşturduk. Çocuklar bu kavanozları evlerine götürdüler ve ailelerine içindekileri nereden topladıklarını neler olduğunu anlattılar. (Ö1)

Yukarıdaki öğretmen görüşleri incelendiğinde, gezi sonrası değerlendirme etkinlikleri olarak sohbet etme, tartışma, deneyimlerini hem okulda hem de evde ailelerine anlatma, drama yapma, resim yapma, topladıkları ürünleri sergileme, gözlemlerini paylaşma gibi etkinliklere yer verdikleri görülmektedir.

4.2.2.1. Tema 2 alt başlığı: alan gezisi öncesi takip edilen prosedürler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin alan gezileri öncesinde prosedürel çalışmalar yaptıkları görülmüştür. Bu yöndeki bulgular, Tema 2’de bulunan alan gezisi öncesi hazırlık ve planlama çalışmaları kapsamında değerlendirilmiş fakat bu prosedürel işlerin diğer hazırlık süreçlerinden kısmen ayrılması bakımından bu temanın altında farklı bir alt başlıkla gösterilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür. Çalışmaya katılan öğretmenlere gezi öncesi prosedürlerin olup olmadığı, oluyorsa bunların neler olduğu sorulduğunda çok farklı resmi, idari ve güvenlik kapsamında prosedür süreçlerinin olduğu ifade edilmiştir. Bu konuda elde edilen verilerin analizi sonucunda oluşan veriler Şekil 4.4’te sunulmuştur.

Şekil 4.4. Gezi öncesi öğretmenlerin gerçekleştirdiği prosedürler

Şekil 4.4 incelendiğinde, öğretmenlerin alan gezisi düzenlemeden önce farklı paydaşlardan izinler aldıkları ve gerekli düzenlemelere yer verdikleri görülmektedir. Bu kapsamda veli izni, idari izin, gezinin yolculuk dahil gezi alanında yapılacakların planlanması, gezi alanının incelenmesi, bu alanlardaki risk durumları ve alınması gereken güvenlik önlemleri üzerinde çalışmalar yapıldığı. Bu konuda bir öğretmenin görüşü şu şekildedir:

Okulumuzun fosforlu kıyafetleri var onları giydiriyorum. Yaka kartları kullanıyorum. Mevsimin şartlarına göre kıyafetler giymelerini istiyorum. Gezi gözlem defteri, büyüteç, kalem gibi malzemeler de alıyoruz. (Ö3)

Yukarıda öğretmen görüşüne göre çocukların gezi sırasında kaybolmalarını ve öğretmen ve yardımcı yetişkinler tarafından kolay tanınmasını sağlamak adına giyinme ve yakalılık hazırlama gibi hazırlıklar yaptığı anlaşılmaktadır. Buna ek olarak gezi alanının özelliğine uygun materyaller hazırlandığı ifade edilmiştir. Diğer taraftan bu gezilere yönelik ulaşımı nasıl sağladıkları sorulduğunda genel olarak yakın yerleri tercih ettiklerini ve buralara yürüyerek gittiklerini ifade etmişlerdir. Uzak yerlerde ise belediyeden araç temini ya da özel servis şirketleri ile anlaşarak okul taşıtları ile gezi düzenlemeye çalıştıkları anlaşılmıştır.

Uzak olursa servis araçları veya belediye otobüslerini tercih ediyoruz. Yakın olursa daha çok yürüyoruz. (Ö9)

Yukarıda öğretmenin ifadeleri genel olarak çalışma grubundaki öğretmenlerin bu konudaki görüşlerini temsil eder niteliktedir.

4.2.3. Tema 3: Alan Gezilerinin Çocuklara Faydası

Araştırmaya katılan öğretmenler, alan gezilerinin çocukların zihinsel gelişimine ve öğrenmelerine ciddi katkılarda bulunduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, alan gezilerinin çocuklara katkılarına yönelik öğretmen görüşlerinin çözümlenmesi ile ulaşılan kodlar şu şekildedir:

Alan Gezilerinin Çocuklara Faydası			
Grup sorumluluğu	Özdenetim	Kişisel Öğrenmelerini yapılandırma	Yaparak-yaşayarak öğrenme
Grup aidiyeti	Keşfetme	Özerklik kazanma	Aktif öğrenme
Olumlu bağlılık geliştirme	Problem Çözme	Birinci kaynaktan öğrenme	Kalıcı öğrenme
Grupla hareket etme	Gözlem yapma	Somut yaşantı sunma	Motivasyonu artırma
İletişim becerisi	Araştırma-inceleme	Dil gelişimini destekleme	Farklı yerler tanıma
Kurallara uyma	Veri toplama becerisi	Çocuğun kendisini daha iyi tanmasına fırsat verme	Farklı meslekleri tanıma
Toplu yaşam alanlarına uygun davranma	Zihin şemalarında gelişim	Eğlenerek öğrenme	Sınıf dışı ortamlarda öğrenme

Şekil 4.5. Alan gezilerinin çocuklara faydası

Şekil 4.5 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin alan gezilerinin çocukların bilişsel ve duyuşsal açıdan birçok kazanım elde ettiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Duyuşsal kazanımlar; özdenetim, özgüven, kendini ve özelliklerini daha iyi tanıma, özerklik kazanma şeklindedir. Bu konuda bazı öğretmen görüşleri şöyledir:

Farklı ortam görmeleri, ufuklarının açılması, farkındalıklarının gelişmesi, kelime haznelerinin gelişmesi, özgüvenlerinin gelişmesi, tek başlarına bir şeyler yapabilme zevkine varmaları, tek başına bir ortamda nasıl davranması gerektiğini kavrayabiliyorlar. Bunların dışında eğleniyorlar ve mutlu oluyorlar. (Ö11)

Çocukların yaparak yaşayarak öğrenmelerini, sınıf ortamının dışında doğal ortamında her şeyi görmeyi sağlıyor. Dünya hakkında bir farkındalık oluşturmalarını sağlıyor. (Ö4)

Yukarıdaki öğretmen görüşlerinden de anlaşılacağı üzere çocuklar özdenetim, özgüven, öznel öğrenme gibi kazanımlar elde ettiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan bilişsel kazanımlar olarak somut öğrenme, kalıcı öğrenme, kendi öğrenmelerini düzenleme, problem çözme, gözlem yapma, araştırma- inceleme, keşfetme becerilerini geliştirme şeklinde kazanımlar elde ettikleri ifade edilmiştir. Bu bağlamda aşağıda bazı öğretmen görüşleri şu şekildedir.

Alan gezileri çocukların yaşayarak, keşfederek öğrenmelerini sağlıyor. Öğrenmeleri daha kalıcı oluyor. Merak duyguları gelişiyor. (Ö2)

Çocuklar yaşadıkları çevrenin dışında da farklı bir ortamında olduğunu gözlemlemiş oluyorlar. Yaşadıkları deneyimi anlatırken dil gelişimlerini de desteklemiş oluyoruz. İlk defa ev ve okul dışında bir ortama girmiş oluyorlar böyle ortamlarda nasıl hareket edeceklerini deneyimliyorlar. (Ö6)

Alan gezilerinin okul öncesi eğitimde oldukça başarılı bir öğretim metodu olduğunu düşünüyorum. Çocukların araştırma yapma, basit veri toplama yöntemlerini kullanma, topladıkları verilerden sonuç çıkarma, çıkardığı sonuçları yorumlama ve problem çözme becerilerini daha kolay geliştirdiklerini düşünüyorum. (Ö9)

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, bilişsel bakımdan çocukların birçok konuda bilgi edindikleri ve birçok beceri geliştirdikleri anlaşılmaktadır. Bu kazanımların yanı sıra grup şeklinde kazanımlar kazanıldığı ve bunların; grupla ortak hareket etme, gruba ait hissetme, olumlu bağlılık geliştirme, iletişim ve sosyalleşme becerilerini geliştirme, toplu yaşam kurallarına uyma şeklinde olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda aşağıda bazı öğretmen görüşlerine yer verilmiştir.

Çocukların sosyalleşmesini sağlıyor. Gittiğimiz yerleri, oralarda nasıl davranılması gerektiğini öğreniyorlar. Gittiğimiz yer hakkında bilgi sahibi oluyorlar. (Ö14)

Çocuklar bireysellikten ziyade grup olma farkındalığını, sorumluluğunu öğreniyorlar. Kendilerini ve arkadaşlarını koruma düşüncesini üstleniyorlar. Birliktelik duygusu oluşuyor. Yapararak yaşayarak öğrendikleri için öğrenmeleri daha kalıcı oluyor. (Ö12)

Toplu bir şekilde gidildiği için grup içi davranışları öğreniyorlar. Gittiğimiz alanlardaki kuralları nasıl davranmaları gerektiğini öğreniyorlar. Veliler olmadığı için özgüven gelişimi oluyor. Kendi başlarına bir yerlere gidip nasıl davranacaklarını görerek ve yaşayarak öğreniyorlar. (Ö13)

Çocukların grup kapsamında edindikleri kazanımlar açısından yukarıdaki öğretmen görüşleri çocukların sosyalleştiği, kurallara uyma davranışı geliştirdikleri, grup aidiyeti geliştirdikleri ve grup sorumluluğunu aldıkları gibi birçok kazanım elde ettiklerini teyit eder niteliktedir denebilir. Diğer taraftan alan gezi etkinliklerinin doğasından kazanılan kazanımlar bulunmaktadır. Bunlar; farklı yerler tanıma, sınıf dışı ortamlarda öğrenme faaliyeti geçirme, farklı meslekleri tanımadır.

4.2.4. Tema 4: Alan Gezilerinde Okul Öncesi Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Bunlara Yönelik Geliştirdikleri Çözümler

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenler, gezi sırasında özellikle çocukların koordinasyonu ve düzeni konusunda güçlük yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Buna ek olarak farklı sorunlarla da karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu yönde elde edilen verilerin analizi ile elde edilen Tablo 4.4 aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.4. Okul Öncesi Öğretmenlerin Alan Gezisi Sürecinde Yaşadıkları Güçlükler ve Bunlara Yönelik Geliştirdikleri Çözümler

Kategori	Kod
Yaşanan Güçlükler	Düzeni sağlama
	Taşıtlara iniş-biniş
	Ulaşımın zorluğu
	Gezi yerlerinin uzak olması
	Çocukların öz bakım ihtiyaçlarını giderme
	Çocukların sık fizyolojik ihtiyaçları
	Çocukların anlık sağlık sorunları
	Özel gereksinimli çocuklar ile ayrıca ilgilenmek
	Araç bulma
	Yardımcı yetişkin bulma
	Elverişsiz hava şartlarına maruz kalma
	İzin süreçleri
	Çocukların dikkat süresinin kısalığı
	Fizyolojik ihtiyaçlarının sıklığı
	Öğrenci sayısının fazlalığı
	Velilerin sosyoekonomik durumu
	Çocukların güvenliğini sağlama
	Yardımcı personelden yardım alma
	Gezi öncesi provalar
Geliştirilen Çözümler	Paketli ve küçük yiyecek içecek alma
	Velilerden destek alma
	Stajyerden destek alma
	Çocukları dahil edecek düzenlemeler
	Uygun hava şartlarına göre planlama
	Çocukları aktif kılma
	Donanımlı gezi alanları tercih etme
	Sınıfta kuralları içselleştirecek etkinlikler yapma
	Çocukları eşleştirme

Tablo 4.4 incelendiğinde, öğretmenlerin alan gezilerinde temelde çocukları kontrol etme, güvenliğini sağlama, koordine etme, fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamada güçlük yaşadıkları görülmektedir. Bunlara yetişkin desteği, kuralları içselleştirme etkinlikleri gibi farklı çözümler geliştirmeye çalıştıkları görülmektedir. Bu doğrultuda bazı öğretmenlerin görüşlerine yer vermenin uygun olacağı düşünülmektedir.

Çevre de gidilecek alanların sınırlı olması diyebilirim. En büyük sorunumuz da bu yüzden gideceğimiz yerlerin uzak olması ve ulaşımın zor olması oluyor. (Ö15)

Genellikle çocukların tuvalet ihtiyaçlarını gidermek beni zorluyor. Gezi sırasında çok fazla acıkıp susamaları da yaşadığım sorunlardandı. Yanımda genellikle çocukların suluklarını ve yiyecek götürüyorum. (Ö20)

Özellikle tek başına olunca çocukları koordine etmek çok zor. Eğer stajyer yoksa velilerden yardım alabiliyorum. (Ö10)

En çok fırsat eşitliği sağlamaya çalışıyoruz. Özel gereksinimli, otizmli vb. öğrencilerimiz oluyor onlarında tüm öğrenciler gibi eşit haklara sahip olması için tüm önlemlerimizi alıyoruz. (Ö11)

İhtiyacımız olduğu zamanlarda araç bulmakta zorlanıyoruz. Yardım edebilecek yetişkin bulmakta zorlanıyorum. Bazen de hava şartları gezi için uygun olmuyor. Uygun hava şartlarında plan yapmaya çalışıyoruz. Velilerimden katılım olmadığına yan sınıfın velilerinden yardım istiyorum. (Ö2)

Yukarıdaki öğretmen görüşlerine göre yaşanan sorunlara veli, stajyer öğretmen, yardımcı personel gibi yetişkinlerin yardım ve desteğinin önemli olduğu, onlar sayesinde yaşanacak sorunların önüne geçtikleri anlaşılmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Tartışma ve Sonuç

Okul öncesi öğretmenleriyle yürütülen bu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi ile ilgili algıları, deneyimleri, bu sürece yönelik değerlendirmeleri anlaşılmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda 20 okul öncesi öğretmeni ile görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizi betimsel ve tematik bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışmanın amacı kapsamında, okul öncesi öğretmenlerin alan gezisi olarak nereleri tercih ettikleri merak edilmiştir. Elde edilen bulgularla, öğretmenlerin alan gezisi düzenlenen yerlerin öğrenciler için öğretici olma, eğlenceli olma, tehlikeli olmama ve güvenli olma özelliklerini barındırmasına özen gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, öğretmenlerin bilim merkezlerini, oyun alanlarını, resmi kamu alanlarını, mesleki bilgilendirme kapsamında farklı meslek grubunun olduğu iş yerlerini, eğlence ve kültür alanlarını, öğrencilerin doğa ve çevre hakkında bilgi edinebildikleri ve duyarlılık geliştirebildikleri alanları tercih ettikleri sonucuna varılmıştır. Saraç (2017) de benzer şekilde yaptığı araştırma sonucunda öğretmenlerin genellikle alan gezisi için gezi, doğa, müze ve bilim merkezlerinin tercih edildiği sonucuna varmıştır. Öte yandan Erata (2018), öğretmenlerin alan gezisine yönelik motivasyonunu öğrencilere öğretici ve eğlenebilecekleri deneyimler yaşatacak deneyimler sunmak olarak ifade etmiştir. Bu bağlamda bu çalışmadaki öğretmenlerin alan gezisi algılarının bu tür motivasyonlarla şekillendiği ifade edilebilir. Lei (2010) de bu çalışma sonuçlarına benzer şekilde alan gezileri sayesinde çocukların yeni bilgi ve beceriler edinme fırsatı elde ettiğini vurgulamaktadır (akt. Kızıлтаş ve Sak, 2016). Bu çalışmada elde edilen bir diğer sonuç öğretmenlerin öğrenciler için eğlenerek öğrenebilecekleri alan gezileri planlamaya çalıştıkları ve ilgili bulgular incelendiğinde bu alanların sinema, tiyatro, müze, farklı türdeki park, bahçe ve ormanlardan oluştuğu görülmektedir. Bu sonuçla paralel olarak Smith-Walters, Hargrove ve Ervin (2014)'de öğrenciler için eğlenerek öğrenebilecekleri alanlar arasında spor merkezi, hayvanat bahçesi, farklı parklar ve ormanlar, müze, tiyatro, sinema gibi alanları saymaktadırlar (akt. Kızıлтаş ve Sak, 2018). Karaca ve diğ. (2018) ise müzelerin çocuklar için eğlenceli, heyecan verici, bilgiler arası bağlantı kurabilecekleri yerler olduğunu ifade etmişlerdir. Diğer taraftan Bozdoğan ve Ustaoglu'nun (2016) planetarium gezilerinin birinci kaynaklardan deneyim elde etme fırsatının öğrencilerin bu gezileri öğretici, ilgi çekici ve eğlenceli bulduğunu ve bu durumun derslerine yönelik

motivasyonlarına olumlu katkıda bulunduğunu vurgulamışlardır. Bu çalışmada da öğretmenlerin bilim merkezleri, bilim fuarları, çeşitli nitelikteki teknoloji merkezlerine gezi düzenlemenin olumlu katkılarına vurgu yapmaktadır. Çocukların merak ve keşfetme duygusunu kamçılayan durumlardan birisinin onların hayvanlarla ya da sosyal olaylarla etkileşimini sağlamaktır (Tal ve Morag, 2009; akt. Saraç, 2017). Bu doğrultuda çalışmada yer alan öğretmenlerin de bu tür etkinliklerle etkileşimi arttırmaya çalıştıkları söylenebilir.

Öğretmenlerin alan gezisi düzenleme sıklığına yönelik bulgulardan bazı öğretmenlerin aylık, bazılarının dönemlik, bazılarının ise yıllık planlama yaptığına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin gezi planlaması yaparken bazı faktörleri göz önünde bulundukları görülmüştür. Düzenlenecek alan gezisinin mevcut plan ve programla uyumlu olup olmadığına, okulun imkanlarıyla yapılıp yapılamayacağına, gezi tarihindeki hava durumunu uygunluğuna dikkat ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin alan gezilerini belirli gün ve haftalara uygun yerler tercih etmeye çalıştıkları görülmüştür. Buna ek olarak bazı öğretmenlerin COVID-19 pandemisi sebebiyle alan gezisi düzenleyemediklerine ulaşılmıştır. Bu bağlamda öğretmenlerin alan gezisini hazırlanırken plan ve programda yer alan kazanımlarla ilişki kurulmasını sağlamaya yönelik çabalarının Erata'nın (2018) çocuğun gelişimine katkı sağlayacak ve öğretim programlarının hedeflerine dönük etkinlikler düzenlenmesi gerektiği vurgusuyla paralellik göstermektedir. Mason (1980), alan gezilerine yeterince yer verilmeme sebebini iyi planlama, sınıf mevcudunun fazlalığına, yeterli okul desteği alamamaya, yeterli imkânın sağlanmamasına, ulaşım sınırlılığı gibi sorunlara bağlamaktadır (akt. Kızıltaş ve Sak, 2016). İlgili literatürde bazı çalışmalar, çocukların merak ettikleri ve gitmek istedikleri yerlere göre planlama yapılmasının önemi üzerinde durulmaktadır (Karaca ve diğ., 2018; Erata, 2018). Bu çalışmaya katılan öğretmenlerin bu duruma dikkate ettiklerin gösteren bulgulara ulaşılmıştır. Diğer bir çalışma bulgusu öğretmenlerin alan gezilerine dönemlik, yıllık gibi uzun aralıklarla yer verdiği'dir. Alan gezilerinin az sıklıkla yapılması Koç ve Sak'ın (2016) çalışmalarında bulunduğu sonuçlardan biridir. Benzer bir sonuca Kızıltaş ve Sak'ın (2018) anne-babalarla yaptığı çalışmada rastlanılmıştır. Bu çalışmada anne-babalar alan gezilerini daha sık olması gerektiğini, buna gerekçe olarak çocuklara kattığı faydayı göstermişlerdir.

Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı gezi sırasında yetişkinlerin desteğine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda, okuldaki idareci, öğretmen, stajyer öğretmen, yardımcı personellerden ve öğrenci velilerinden iki kişi ile alan gezisi yürüttükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin bu kişilerden genelde öğrencilerin düzen ve koordinasyonu sağlama, öz bakım becerilerine destek olma, eşyaları taşıma, yolculuk ve

gezi sırasında kurallara uyulması ve öğrencilerin takip ve güvenliğini sağlama konularında destek alındığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçla paralel olarak Martin ve Sewers (2003), çalışmalarında öğretmenler ve diğer paydaş yetişkinlerin sürece katılımı konusunda bazı önerilerde bulunarak bu durumun önemine işaret etmiştir. Yine aynı çalışmada Martin ve Sewers (2003), bu çalışmanın sonuçlarında olduğu gibi gezi yapılacak birimle irtibata geçilmesinin ve saha taramasının önemine vurgu yapmıştır (akt. Karaca ve diğ., 2018).

Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisi hakkındaki algıları merak edilmiştir. Bu bağlamda elde edilen verilerin analizi ile ulaşılan bulgulardan öğretmenlerin alan gezisi algısının öğrenci öğrenmesi ve gelişimine odaklı geliştiği ve gezi alanlarının özelliklerine bağlı olarak geliştiği sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Taylor, Morris ve Cordeau-Young'un (1997) yapılacak alan gezilerinin öğrenci gelişimine katkı sağlayacak düzeyde olması gerektiği vurgusuna paralel ortaya çıktığı ifade edilebilir (akt. Kızıltaş ve Sak, 2018). Öğretmenler öğrencilerde farkındalık geliştirecek; çevresini tanıma, meslekleri tanıma, farklı etkinlikler ve çevreleri fark etme faaliyetlerine odaklandıkları, öte yandan öğrencide gözlem yapma, araştırma-inceleme yapma, doğa ve çevreyi keşfetme gibi becerilerinin gelişimine katkı sağlayan etkinliklerle alan gezilerini ilişkilendirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak öğretmenlerin hayallerindeki alan gezisinin daha çok zaman, uzaklık, maddi kısıtlılıkları aşarak farklı ülke ve şehirlere gitmek olduğu anlaşılmıştır.

Alan gezileri sadece gezinin yapıldığı zaman ile sınırlı olmayıp gezi öncesi ve sonrası süreçleri de kapsamaktadır. Bu bakış açısıyla öğretmenlerin alan gezisi deneyimlerini anlayabilmek amacıyla çalışmaya katılan öğretmenlerin gezi öncesi planlama süreçleri, gezi sırası etkinlik ve uygulama süreçleri, gezi sonrası değerlendirme süreçleri hakkında bilgi elde edilmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda öğretmenleri gezi öncesi hazırlık ve planlama çalışmaları içerisinde hem prosedürel hazırlıklar ve planlamalar hem de öğrencileri alan gezisi sürecine hazırlama faaliyetlerinin yer aldığı ulaşılmıştır. Bu kapsamda gezi öncesi prosedürlerin; veli izni, idari izinler, okul yönetimi ile istişare ve izin, taşıt ve şoför ayarlama ve belgelerinin uygunluğunu kontrole etme, alan gezisi düzenlenecek sahanın incelenmesi ve ilgilileri ile görüşülmesi, bu görüşme ve saha gezisi ile olası risk durumlarını belirleyip güvenlik önlemleri geliştirilmesini kapsadığı sonucuna varılmıştır. Rennie (2007), yukarıda ifade edilen veli, idare gibi paydaşların bilgilendirilmesi ve gerekli izinlerin alınması gibi etik boyutların göz ardı edilmemesi gerektiğini vurgulamaktadır (akt. Kızıltaş ve Sak, 2016). Öğrencileri sürece hazırlamak açısından ise gezi alanını tanıtacak, resim, fotoğraf, video, slaytların kullanıldığı ve bunlara

ek olarak gezi alanından kişilerin davet edilerek etkinlik düzenlenmesi, gezi alanının özellikleri uyulacak kurallar ve güvenlik kuralları üzerinde durularak etkinlik yapılması, gezi alanının yapısına uygun materyallerin hazırlanması gibi faaliyetler gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Kisiel (2006), alan gezilerinin istenen nitelikte olması için gezi öncesi yapılan hazırlık etkinliklerinin önemine vurgu yapılmaktadır. Bu vurgu doğrultusunda, çalışmaya katılan öğretmenler de gerekli sınıf içi etkinliklerle öğrencileri hazırlamaktadır (akt. Tortop ve Özek, 2013). Benzer bir şekilde Smith-Walters, Hargrove ve Ervin (2014) alan gezilerinin iyi planlanması gerektiğini ve gezi alanlarıyla ilgili veri toplanması gerektiğini vurgulamıştır (akt. Kızıltaş ve Sak, 2018).

Gezi sürecinde ise öğrencilerin gözlem yapması, gidilen yerdeki araç-gereçlerle etkileşim kurması, doğa ve çevreyi tanınması ve duyarlılık geliştirmesi, alan gezisi düzenlenen yerdeki kişilerin meslekleri hakkında bilgi edinmesini içeren etkinliklere yer verildiği görülmüştür. Gezi sonrasında ise çocuklarla sanat etkinliği, drama yapma, eğitsel oyunlar oynama, sergi çalışması yapma, resim yapma, çocukların deneyimlerini aile ve diğer sınıflarla paylaşma gibi değerlendirme etkinliklerine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Torop ve Özek'in (2013) çalışmasında alan gezisine katılan öğrencilerin doğa ve çevre konusunda olumlu yönde bir tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Behrendt ve Franklin (2014), yapılan alan gezilerinden sonra yaşanan deneyimleri farklı şekillerde ifade etmelerine yönelik faaliyetlerinin gerekliliğine vurgu yapmaktadır (akt. Erten ve Taşçi, 2016). Falk ve Dierking (2000) bu sayede çocukların kazanımlara daha iyi ulaştığını vurgulamıştır (akt. Ay, Anagün ve Demir, 2015). Bu görüş doğrultusunda bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin öğrencilerin aileleriyle, arkadaşlarıyla deneyimlerini paylaşmasına yönelik etkinliklere yer verdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin alan gezilerinin öğrencilere ne gibi katkıları olduğu yönündeki bakış açıları anlaşılmasına çalışılmıştır. Bu bağlamda elde edilen verilerden ulaşılan bulgular ile öğretmenlerin alan gezilerinin çocuklara grup sorumluluğu, birlikte hareket etme, olumlu bağlılık geliştirme, iletişim ve iş birliği geliştirme, grup aidiyeti, sosyalleşme, kurallara uyma gibi toplu yaşama uygun değerler ve becerileri geliştirdiklerini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda, ilgili alanyazında öğrencilerin aktif katılım gösterdikleri faaliyetlerin grup bilinci ve sorumluluğu kazandırdığını vurgulayan çalışmalara rastlanmaktadır (Demir, 2007, Karaca ve diğ., 2018). Karataş ve diğ. (2018) okul dışı öğrenme faaliyetlerinin çocukların öğrenme süreçleri ve sosyal hayatlarına olumlu katkılar sunduğunu belirtmiştir. Öte yandan öğrencilerin gözlem yapma, problem çözme, özdenetim ve özgüven geliştirme, özerklik

kazanma, farklı öğrenme ortamları keşfetme, kendisini ve özelliklerini tanıma, aktif öğrenme sonucunda kalıcı öğrenmeler edinme gibi kazanımlar elde ettikleri sonucuna varılmıştır. Topçu ve Atabey (2017) ise alan gezilerinin öğrencilerde iddia, kanıt ve muhakeme becerilerini geliştiğini çalışma sonuçlarıyla ortaya koymuşlardır. Yaman (2011) ise alan gezilerinin öğrenci merkezli olma özelliğine dikkat çekerek öğrencilerde farklı becerilerin geliştiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra Skop (2009) çocukların doğal çevre ve ortamlarda gözlem yaparak birinci kaynaktan deneyimler elde edebildiklerini savunarak bu çalışmanın sonuçları arasında bulunan alan gezilerinin çocukların gözlem yapma becerisini geliştirme ve doğrudan deneyimler kazanmasını sağlama sonucuyla benzer vurguları yapmaktadır (akt. Bozdoğan ve Ustaoglu, 2016). Benzer bir vurguyu Taş (2012) yaparak alan gezilerinin kalıcı öğrenme sağladığını ifade etmiştir. Bununla birlikte bu çalışmada, öğretmenler alan gezisi belirlerken öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate aldıklarını belirtmişlerdir. Shakil, Faizi ve Hafeez (2011) de alan gezilerinin çocukların gelecek yaşam durumlarıyla tecrübeleri ilk elden edildiğini böylece kalıcı ve ilgilerine yönelik bir öğrenme ortamı sunduğunu belirtmiştir (akt. Topçu ve Atabey, 2017). Benzer bir şekilde Ay, Anagün ve Demir (2015) alan gezisi süreçlerinde öğrencilerin yaparak yaşayarak aktif bir öğrenme süreci geçirdiğini ve bu durumun sorgulayıcı bir perspektif geliştirmelerini sağladığı, gözlem ve bilimsel süreç becerileri kazandırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Alan gezilerinin dinamik yapısı göz önünde bulundurulduğunda, farklı ve öngörülemeyen birçok problemle karşılaşılabilir. Bu çıkarımla paralel çalışmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin de alan gezisi sırasında birçok güçlüklerle karşılaştıkları bulgusu elde edilmiştir. Yaşanan bu güçlüklerin düzen sağlama, yolculuk süreci, çocukların sık sık fizyolojik ve öz bakım ihtiyaçlarının olması, çocukların güvenliğini riske atacak durumların çıkması, gezi sırasında destek verecek yetişkin bulunamaması gibi sorunlardan oluştuğu görülmüştür. Hudak (2003), bu araştırmadaki çalışma grubunun yaşadığı güçlüklerle paralel olarak öğretmenlerin alan gezilerinde ulaşım, güvenlik, grubu koordine etme gibi sorunların karşılaşılan güçlükler arasında yer aldığını belirtmiştir (akt. Kızıldaş ve Sak, 2016). Öğretmenler önceki alan gezileri deneyimlerine bağlı olarak bu güçlüklerle baş edebilmek adına çözümler geliştirmeye çalıştıkları anlaşılmıştır. Bunların yetişkin desteği alma, gezi öncesi etkinliklerle çocukların kuralları içselleştirmesini sağlama, yakın yerleri tercih etme, uygun donanıma sahip gezi alanlarını tercih etme, öğrencilerin anlık yeme-içme gibi ihtiyaçlarını karşılamak adına küçük paketli yiyecek-icecek temin etme gibi çözümler geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Alan gezisi düzenlerken öğretmenlerin yakın yerleri tercih etmelerinin hem çocukların çevresini

tanınmasına katkıda bulunacağından hem de yolculuk sorununu ortadan kaldırma daha az masraf ortaya çıkarma amaçlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç ilgili literatürdeki bazı çalışmalarla paralellik göstermektedir (Taylor, Morris ve Cordeau-Young, 1997; akt. Kızıldaş ve Sak, 2018). MEB (2013), alan gezileri ile ilgili çocuklarını ilgisini çeken tarihi, kültürel, doğa ve çevreyle ilgili, mesleki tanıtma ve farklı materyalleri tanıtma kapsamında geziler düzenlenmesinin mümkün olduğunu vurgulamaktadır. Ancak çalışmanın sonuçları arasında bazı öğretmenlerin idari izin süreçlerindeki güçlüklerden bahsederek MEB'in vurguladıklarının sahada farklı bir boyuta ulaştığını vurgulamaktadırlar. Bu çalışmada öğretmenlerin yaşanan güçlüklerle başa çıkmada gezi öncesi alan taraması ve ilgililerle görüşmeye vurgu yapmıştır. Bu sonuç Martin ve Sewers'in (2003) çalışmasının sonuçlarıyla paralellik göstermektedir (Karaca ve diğ., 2018). Kızıldaş ve Sak'ın (2018) çalışmalarında ise yapılan alan gezilerinde küçük bazı sorunların dışında ciddi bir sorunla karşılaşmadıkları ifade edilmiştir. Bu sonuç ile bu araştırmanın sonuçları arasındaki farklılık çalışmaların katılımcılarının farklılığından kaynaklandığı ifade edilebilir. Öte yandan Ay, Anagün ve Demir (2015) ise alan gezi süreçlerinde öğretmenler için kontrolün sağlanmasının güçlüğü, denetim ve takibin zorluğu gibi sorunların olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

5.2 Öneriler

Erata'nın (2018), da belirttiği gibi okul öncesi dönemde alan gezilerinin çocukların tüm gelişim alanları üzerindeki katkıları tartışılmaz bir gerçektir. Neredeyse tüm öğretmenler alan gezilerinin faydalarından ve çocuklar üzerindeki olumlu etkilerinden bahsetmektedir. Buna rağmen alan gezilerinin uygulanma sıklığı yok denecek kadar azdır. Öğretmenlerin alan gezisi uygulamalarına daha sık yer vermeleri önerilmektedir.

Yapılan görüşmelerde ve alanyazına bakıldığında alan gezileri ile ilgili verilen eğitim ve seminerlerin olmadığı, öğretmenlerin neredeyse hiçbirinin bu alanda kendi geliştirebilecek kurs, eğitim vb. katılmadığı görülmektedir. Alan gezilerinin çocuklar üzerindeki etkileri göz önünde bulundurulursa diğer etkinlik türleri kadar plan içerisinde uygulanması gerektiği görülmektedir. Bu anlamda öğretmenlerin kendilerini geliştirebilecekleri, alan gezileri hakkında daha fazla bilgi sahibi olabilecekleri eğitim, seminer ve hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi gerektiği önerilmektedir. Bu eğitimler ile öğretmenler alan gezileri hakkında daha fazla bilgi sahibi olarak kendilerinde geliştirdikleri öz yeterlilik algısı ile çocuklara daha farklı alan gezisi deneyimleri sunabilecekleri düşünülmektedir.

Öğretmenlik mesleğine hazırlanırken, tüm okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin stajyerlik deneyimi sırasında diğer etkinlik türlerini deneyimlemesi sağlandığı gibi çeşitli alan gezisi etkinliğini de deneyimlemesi sağlanabilir.

Öğretmenlerin alan gezisi düzenlemede yaşadıkları zorluk ve sorunların başında gerekli izin işlemlerinde ve yardımcı yetişkin ile ilgili yaşanan zorlukların geldiği görülmektedir. Bu yönde öğretmenlerin alan gezisi yapmaktan vazgeçtiği, prosedürel işlerin uğraşından kaçındığı görülmektedir. Öğretmenlerin bu tarz iş yükünü ortadan kaldırmak, izin işlemlerinde daha esnek yaklaşımların sergilenmesi ve yardımcı personel desteğinin sağlanması çocukların daha çok alan gezisi deneyimi yaşamalarını sağlayacaktır. Öğretmenlerin bu yönde desteklenmesi, alan gezisi etkinliklerinde daha cesaretli olmalarına destek olacağı düşünülmektedir.

Velilerin alan gezileri hakkında daha bilinçli olmaları, alan gezilerine daha çok destek olmaları için seminer, eğitim, konferans vb. etkinlikler düzenlenebilir. Bu sayede ailelerin alan gezilerinin gerekliliğini öğrenmesi, izin işlemlerini daha bilinçli yapmaları ve öğretmene destek olmaları sağlanabilir. Öğretmenlerin karşılaştıkları zorluklardan biri de maddi yönde velilerin onay vermemesidir. Bu yönden bakıldığında alan gezisi etkinliklerinde ulaşımı ve beslenmeyi karşılayabilmeleri için gerekli kurumların bu yönde yardımcı olmaları sağlanabilir.

Bu alanda yapılacak araştırmalar için ilde görev yapan öğretmenlerin görüşleri ile ilçede görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin karşılaştırılması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Abacı, O. ve Usbaş, H. (2011). Okul öncesi çocuk ve müze. Ormanlıoğlu Uluğ, M. ve Karadeniz, G. (Ed.). (2011). *Okul öncesi çocuk ve...* (1.baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aktan Acar, E. ve Karadeniz, G. (Ed.). (2012). *Erken çocukluk dönemine derinlemesine bir bakış*. Ankara: Özgün Kök Yayıncılık.
- Arastaman, G., Öztürk Fidan, İ. ve Fidan, T. (2018). Nitel araştırmada geçerlilik ve güvenilirlik: Kuramsal bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 37-75.
- Ay, Y., Anagün, Ş. ve Demir, Z. (2015). Sınıf öğretmeni adaylarının fen öğretiminde okul dışı öğrenme hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(15), 103-118. doi:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8702
- Başal, H. A. (tarih yok). *Çocuklar için uygulamalı çevre eğitimi*. İstanbul: Morpa.
- Beycioğlu, K. ve Aslan, B. (2012). Öğretmen ve yöneticilerin öğretmen liderliğine ilişkin görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 191-223.
- Bozdoğan, A. E. ve Ustaoglu, F. (2016, Mart). Planetaryumların öğretim potansiyeli hakkında fen bilimleri öğretmen adaylarının görüşleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 13(1), 38-49. doi:10.12973/tused.10159a
- Demir, M. K. (2007). Sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde gözlem gezisi yöntemini uygulama durumları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 323-341.
- Duran, V. ve Barut, Y. (2019). *Erken çocuklukta fen eğitimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Erata, F. (2018). *Okul öncesi eğitimde alan gezilerinin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Erten, Z. ve Taşçi, G. (2016). Fen bilgisi dersine yönelik okul dışı öğrenme ortamları etkinliklerinin geliştirilmesi ve öğrencilerin bilimsel süreç becerilerine etkisinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 638-657. doi:10.17556/jef.41328
- Kızıldaş, E. (2016). *Okul öncesi eğitim programında yer alan etkinliklerle bütünleştirilmiş alan gezisi etkinliklerinin 48-66 aylık çocukların sosyal duygusal beceri gelişimine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Kızıldaş, E. ve Sak, R. (2016). Okul öncesi eğitimde alan gezisi etkinlikleri. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 537-554.

- Kızıldaş, E. ve Sak, R. (2018). Anne-babaların perspektifinden alan gezisi etkinlikleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 8(3), 468-480.
- Köksal, O., Balaban Dağal, A. ve Duman, A. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin okul eğitim programı hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*(46), 379-394.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *okul öncesi eğitimi programı*. MEB: <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2013). Okul Öncesi Eğitimi Programı.
- Olğan, R. (Ed.). (2020). *Erken çocukluk döneminde çevre eğitimi* (1.baskı). Ankara: Pegem akademi.
- Öncü, E. Ç. (Ed.). (2018). *Yaratıcılık rehberi: Gelişimsel ve eğitimsel alanlarda yaratıcılık*. Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Özçelik, G. U. (2018). *Okul öncesi ve sınıf öğretmenlerinin bilimsel alan gezisi yapmaya ilişkin öz-yeterliklerinin ve yaparken yaşadıkları zorluklar hakkında görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Saraç, H. (2017). Türkiye'de okul dışı öğrenme ortamlarına ilişkin yapılan araştırmalar: içerik analizi çalışması. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 60-81.
- Seefeldt, C., Castle, S., & Falconer, R. (2015). *Okul öncesi ve ilkökul çocukları için sosyal bilgiler öğretimi* (çev. Ed. S. C. Keskin). (9.baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şen, A. İ. (Ed.). (2019). *Okul dışı öğrenme ortamları* (1.baskı). Ankara: Pegem Akademi. doi:10.14527/9786052419700
- Şenol, F. B., Akyol, T., Can Yaşar, M. ve Karaca, N. H. (2018). Anasınıfına devam eden çocuklar için bir müze gezisi örneği. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 13-25.
- Tortop, H. S. (2013). Bilimsel alan gezisi tutum ölçeği adaptasyon çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 228-239.
- Tortop, H. S. ve Özek, N. (2013). Proje tabanlı öğrenmede anlamlı alan gezisi; Güneş enerjisi ve kullanım alanları konusu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44(44), 300-307.
- Tutkun, C., Aydın Kılıç, Z. N., Balcı, A. ve Kök, M. (2019). Okul öncesi öğretmenlerinin alan gezisietkinliğine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 469-487.

EKLER**Ek-1 Etik Kurul Kararı**

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
SAYI: 68282350/22021/G017

Toplantı Tarihi : 22.09.2021
Toplantı Sayısı : 17
Toplantı Saati : 15:00

KARAR 6- Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Fakültesi Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans İ.Ö. Programı 202106046 numaralı öğrencisi Akkız ŞENGÜL'ün, *“Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezisi Hakkındaki Görüşleri ve Uygulamaları”* başlıklı proje çalışmasının yönelik başvuru formunun usul ve etik açıdan verdiği beyan ve ekler tetkik edilmiş olup; proje sahibinin, başvurusunda yer alan bilgi, belge ve taahhütnamelere uygun bilimsel davranışlar sergileyeceği kanaati oluşmuştur. İş bu karar oy birliği ile alınmıştır.

ASLI GİBİDİR
22.09.2021

Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER
Başkan

Ek-2 Milli Eğitim Müdürlüğü ve Valilik Onay Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 19.10.2021-119201

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-16605029-44-34926999
Konu : Anket Uygulama İzni

18/10/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Pamukkale Üniversitesi Rektörlüğünün 04.10.2021 tarihli ve 112283 sayılı yazıları.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Akkız ŞENGÜL, "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezisi Hakkındaki Görüşleri Ve Uygulamaları" konulu proje çalışmasına yönelik hazırlanmış olduğu anket/ölçek formlarını İlgi yazı gereği Müdürlüğümüze bağlı Denizli ili genelinde bulunan resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlere uygulamak istemektedir.

Yukarıda adı geçen müracaat ile ilgili (Lisans/Lisansüstü/Doktora) öğrencileri ve Öğretim Görevlilerinin ilgi yazıları ekinde belirtmiş oldukları okullarda, (Ortaöğretim/İlköğretim/Okulöncesi) konuları ile ilgili anket çalışmalarının 2020/2 Nolu "Araştırma Uygulama İzinleri" Genelgesinde belirtilen esaslar gereğince; Okul ve kurumların eğitim-öğretim faaliyetlerini aksatmayacak şekilde yüz yüze eğitim öğretime ara verilmesi göz önüne alınarak örgün eğitimin 2021/2022 eğitim-öğretim yılı içinde tam olarak başlamasıyla birlikte denetimi ilçe millî eğitim müdürlükleri ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre, onaylı bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten çoğaltılan veri toplama araçlarının uygulanması, ilgili genelgenin 28. Maddesi ve "Araştırma İzni Başvuru Taahhütnamesi"nin 16. Maddesi gereği sonuç raporunun çalışma bitiminden itibaren 30 gün içerisinde kurumunuz aracılığı ile gönderilmesi Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Ohurlarınıza arz ederim.

Süleyman EKİCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
18/10/2021
Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

T.C.
DENİZLİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Kurumunuzca Müdürlüğümüzden talep edilen araştırma isteklerine ait Makam Onayı ve Müdürlüğümüzce Onay verilen anket formları ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

Hakkı ÜNAL
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
1-Anket Formları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : M.Akif Ersoy Mah. 29 Ekim Bulv.No:174/1
Merkezeofendi/DENİZLİ
İnternet Adresi: <http://denizli.meb.gov.tr>
E-Posta: ab20@meb.gov.tr
Kap Adresi : meb@hs01.kap.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: Hüseyin ERKOÇ-V.H.K.L. / Sefa GELMİŞ-Şef
Telefon No : 0 (258) 234 20 95
Faks : 0 (258) 234 20 99

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 644B-Ca93-3183-815b-57a2 kodu ile teyit edilebilir.

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.
Evrak sorgulaması <https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5256&eD=BSCNN1R.JNL&eS=119201> adresinden yapılabilir.

Ek-3 Katılım Kabul Formu

Sayın Katılımcımız

Katılacağınız bu çalışma, “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Alan Gezisi Hakkındaki Görüşleri ve Uygulamaları” adıyla, Akkız ŞENGÜL tarafından 20.10.2021- 20.12.2021 tarihleri arasında yapılacak bir araştırma uygulamasıdır.

Araştırmanın Hedefi: 48-66 ay erken çocukluk döneminde uygulanan alan gezisi çalışmalarına yönelik okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini ve uygulamalarını incelemektir.

Araştırmanın Nedeni: Bilimsel araştırma Tez çalışması

Araştırmanın Yapılacağı Yer(ler): Denizli ili

Araştırma Uygulaması: Anket Görüşme

Gözlem O.....

Araştırma T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'nın ve okul/kurum yönetiminin izni ile gerçekleştirilmektedir. Araştırma uygulamasına katılım tamamıyla gönüllülük esasına dayalı olmaktadır. Çalışmada sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplar tamamıyla gizli tutulacak ve sadece araştırmacılar tarafından değerlendirilecektir. Veriler sadece araştırmada kullanılacak ve üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır.

Uygulamalar, kişisel rahatsızlık verecek sorular ve durumlar içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden rahatsız hissederseniz cevaplama işini yarıda bırakabilirsiniz.

Katılımı onaylamadan önce sormak istediğiniz herhangi bir konu varsa sormaktan çekinmeyiniz. Çalışma bittikten sonra bizlere telefon veya e-posta ile ulaşarak soru sorabilir, sonuçlar hakkında bilgi isteyebilirsiniz. Saygılarımızla,

Araştırmacı : Akkız ŞENGÜL

İletişim Bilgileri

Telefon: 05070476692

e-posta: akkiz.sengul@gmail.com

Yukarıda bilgileri bulunan araştırmaya katılmayı kabul ediyorum.

.../.../.....

İsim-Soyisim İmza:

Katılımcı Adı-Soyadı :

Telefon Numarası :

ÖZGEÇMİŞ